

LIVON SANOMAT

Nro 3/2002

Sisällys:

Kyläpäällikön terveiset	3
Livokas ry:n tiedot	3
Kronikkaa Livon koululta	4
Juttu Livon vanhimmasta miehestä Arttu Niskalasta ja hänen vaimostaan Annista	5
Tähän on tultu	7
Hirvipeijaat	8
Alapon metästysreissu	9
Joulumieli löytyy Livojokivarresta	10
Tervehdys metsämiehet sekä naiset	12
Hirviporukan kuvia	12
Maatalousnaisten kuulumisia	14
Livon maa- ja kotitalousnaisten syyskauden päättäjäiset	14
Virsi-ilta Livon koululla	15
Rauhanyhdistyksen kuulumisia ja tulevia tapahtumia	15
Porotöissä Livolla 6-8.10.2002	16
Livolta Syötteen reitille moottorikelkalla	19
Livon vanhantien kuntoa kohennettiin	20
Livon koulun uusi, hieno kierrätyspiste	20
Kalastuskunnan kuulumisia	21
Hirvenvasa posusi ojassa	22
Kivirakat	23
Opri Jääneva – elokuvatähti	25
Patokiista	26
Livokas ry:n sääntömääräinen vuosikokous Livon koululla su 13.12.2002 klo 12	28
Isänpäivät Livon koululla	30
Isänpäiväpuhe	31
Veteraaniväki livolaisten vieraana	32
Vierailulla vanhainkodilla	34
Muistelu-ilta Livon koululla	34
Täällä se kuule sielu lepää...	35
Livokkaan kulttuurikuulumisia	37
Lasten nurkka	38
Kioskin kuulumisia... ja tietotuvan	39
Kirjasto	39
Kirpputori, suoramyynä	40
Matkailuasiam	41
Hierontaa	41
Ilmoitustaulu	42
Palveluita	43
Livolla tapahtuu	44

PohjanTähti

Koulutus- ja kehittämiskeskus

Puh. (08) 8202 386

-Tietokoneiden korjaus ja huolto

Kansikuva: Alpo Turpeinen

Kyläpäällikön terveiset

Eletään vuoden pimeintä aikaa, kuitenkin valoisin mielin, onhan lähestymässä joulu ja joulunjuhla sekä hiljentyminen miettimään ja lataamaan ”akkuja” tulevaa vuotta 2003 varten.

Kiitokset kaikille jäsenille sekä yhteistyötahoille kuluneesta vuodesta. Jatketaan samaan malliin Vain yhteistyöllä me täällä pärjätään ja saamme olalle taputuksia mukavina livolaisina.

Oikein hyvää joulua ja parempaa uutta vuotta 2003

T: Alpo Turpeinen

ps. Olkaa kilttejä

Livokas ry:n tiedot

Livokas ry:n yhteystiedot

Kirsiojantie 31
93220 LIVO
p. 040-545 7162
puh./fax (08) 823 164 (tietotupa, kioski, kirpputori, suoramyynti, kirjasto)
Tilinro OP 536004-5158137
Jäsenmaksu 4 €/vuosi
kotisivun osoite: www.pudasjarvi.fi/kylat/livo
sähköpostiosoite: livokas@luukku.com

Hallitus

Puheenjohtaja Alpo Turpeinen	p. 0400 – 243 142
Sihteeri Anni-Inkeri Törmänen	p. 040 – 545 7162
Urpo Puhakka	p. 040 – 311 4125
Ulla Salmela	p. 040 – 526 1897
Virve Puolakanaho	p. 041 – 506 5194
Vesa Salmela	p. 040 – 553 5741
Minna Perttu	p. 040 – 504 9663

(Livokkaaseen liittyvät asiat: minna.perttu@pp.nic.fi,
muut asiat: minna.perttu@koillismaa.fi)

Kioskin, suoramyynnin, kirpputorin, kirjaston ja tietotuvan aukioloajat

MA – PE 12.00 – 18.00

LA 10.00 – 18.00

SU suljettu

Kronikkaa Livon koululta v. 1954-88

Oli Livon kylässä kolme kovaa Jussia, kun elokuussa kannoin koululle köyhän miehen pussia. Koivu-Jussi, Perttu-Jussi ja Kokko-Jussi olivat nuo Jussit, vanhaa, jäsyä kaartia he, monen lailla manan majoille siirtyneet.

Oli kylällä koulukin, mutta huono oli se asia, että talossa rikki oli monen monta lasia.

Sähköt kylä oli vasta saanut, se ol' asia suur', oli nuoret ja Nuorisoseura sekä lentopallon pitäjänmestaruus.

Kedoilla karjat, ei traktoreita, laitumilla hevoset, maiseissa väljyyden tunnetta huimaa, suot laajat, metsät taajat ja joki ja kosket.

Samaa väljyyden tunnetta ei tavannut Illikaisen koulupirtissä ja tuvassa, joissa seitsemän luokan kanssa aherrettiin ja äherrettiin ja nauraen vähempään tyydyttiin.

Semmoinen on tunne tänään, että talo puutteineenkin toimi, ja vuodesta toiseen tehtävänsä täytti: opetti ja kasvatti.

Kuin sisaret ja veljet konsanaan, yhtä porukkaa oltiin olonaan, kuin mättähällä marjat, kaikki yhtä arvokkaat.

Siitä saattoi tulla tiukka paikka, toisen sortamista älä yritä...taikka...

Vauhti päällä: opittiin mitä jaksettiin, pisteitä oppikouluun kerättiin, joulut ja juhlat muutkin juhliittiin.

Arkipäivät aivan vakaat, mutta... mikäs kun savu ei nouse saunasta, vaan saunan takaa? Kiersikö Kaukon sätkä? Oliko Jussilla kessupussi ja piipunpätäkä? Ihanko varapäreen paikka?

Vasta ope paremmin parkasi,
kun karkauspäivänä pojat kylälle karkasi.

Yks' oli koulussa topakka tapa, kun kyseessä oli luvut kymmenen, tuhat ja sata. Niin – mitenpäin luettiinkaan ne laadut ja mitat, ne kilomarkkaperusmetrimitat!

Koululle ehätti joskus myös kotioppilas Eino Siuruainen, opinhalua uhkuva Mutkalan Essa, Hymypatsaan saaja, joka tuplavauhdilla herraksi aikoi, ja jolle ope aina ”Lisää läksyä” taikoi.

Rangaistiin, armahdettiin ja parempaan huomiseen uskottiin, eikä aina suotta: alku annettiin, läksyt luettiin, elämän tiellä ammatti opittiin.

Niin vuodet vierivät, mut' asia yksi olkoon ehdoton ja ylitse muitten: sä olet suomalainen!

Isänmaa, uskonto ja koti –
siinä ohje ankara ja tosi,
sen sankartaulut todistaa.

Niin vuodesta toiseen kevät toisti sen: ”Jo joutui armas aika ja suvi suloinen...”

Se juhlallinen tutkinto, todistus ja kesäloma, se koti-Livon kevät: kosken kohina, virran iloinen välke, vihreä jokimaisema, ne leppeät tuulet, ne tuomenkukkien tuoksut ja savuavat saunat!

Uusi koulu, kauan haaveiltu, aikanaan valtava saavutus – totta vieköön! Mitä tänään koululle, sen kuka tiennöö, hyvä ratkaisu löytyköön!

Muiden arvioitavaksi paljon jää ja kaikkikin, mut' yks' juttu hauskipia on ja sen kerron nyt:

Oli koululla kilpahiihdot ja tyttöjä ekaluokalla kahdeksan, ja palkintoja –tietty!- myös se kahdeksan.

Katja oli pienin sarjassaan, hän vihonviimeiseksi jäi, ja käteensä pienimmän lusikan sai:

Tästä – yllätys yllätys – itkemään pillahdi ja ope hädisään kyselemään: Miksi lapsi itket, miksi?

-Kun lusikka on niin pieni, tyttö nyhyki.

Ope käänsi leikiksi ja lohduttamaan jotta:

-No, pienihän sinä olet itsekin.

Tästäkö tyttö kirkastui – kai heräsi hänessä aito nainen – itkut tiehensä ja niskojaan nakellen kivahti tuo pienin ekaluokkalainen: ”Itte oot sitähi pienempi!”

Maailma menee menojaan, kouluja tyhjenee, kaupat ja talotkin vähenee – hitonko sille!

Ei auta johtokunnat, kunnanvaltuudet, eikä maaherratkaan!

Kylät kesäkäyttöön, väki maalikyliin. Menneet ovat ne ajat, kun oppilaita koulussamme oli rapiat 80, sitten 70 – 60 – 50 ja silleen. Kohta ei kymmentäkään, kai kaiken loppu alkaa lähestymään – tai: Ei ehkä sittenkään näin, jospa virta kääntyy vielä toisin päin!

On suomi rauhan maa ja järjestyksen. Sen asiaksi tärkeimmäksi tämän maan nään: Järjestyksemme säilymisen tään, siinä tuki sekä runko, siinä pohja, josta ponnistaa: Kun vapaus on, aina paremmin onnistaa!

Katso, siniristilippu liehuu toki yllä, yrittäen ja opiskel-len Suomi Oy pärjää kyllä!

Niin paljon tässä voisi kronikoida, niin paljon kertoilla ja muisteloita tarinoida, mutta lopetan tähän – muut jatkaneet vielä vähän!

Livo, 11. heinäkuuta 1993
Aimo Karvonen

Juttu Livon vanhimmasta miehestä Arttu Niskalasta ja hänen vaimostaan Annista

Anni ja Arttu Niskala 26.11.2002

Arttu Niskala syntyi 4. 12. 1911 Livolla, Niskalassa. Kalle ja Anni (os. Veteläinen) Niskalan vanhimpana poikana. Sisaruksia oli 7; 4 poikaa ja 3 tyttöä. Artun ollessa 11 – vuotias, perhe muutti Arolaan ”seppäkyllään”.

Kansakoulun Arttu aloitti asuessaan Niskalassa, mutta koska koulumatka oli liian pitkä, piti hän ”kortteeria” Puhakassa. – Koulua pidettiin Illikaisen talossa ja opettajana oli silloin Maria Ojala. – Koulussa opiskeltiin historiaa, maantiedettä, lukemista ja laskemista. – Historiasta pidin eniten, muisteli Arttu Niskala. Koulunkäynti loppui lyhyeen, vain kaksi ja puoli vuotta, isän sairastuttua.

Kalle Niskala oli jo aikaisemmin menettänyt näkönsä toisesta silmästä ja nyt metsätyössä ollessaan kuusenoksa pisti näkevään silmään. 40-vuotiaana Artun isästä tuli sokea. Tämä oli perheelle kova isku.

11-vuotiaana piti Arttu-pojan alkaa apuriksi isälle rahtia ajamaan hevosella. Hevosia oli silloin yksi ja ajettiin rahtia kauppias Aukusti Ihmeelle. – Poroputaalta (Kurenala) Sarakylään. – Myöhemmin, kun velipojat kasvoivat, laitettiin toinen hevonen jolla kuljetettiin rahtia mm. Taivalkoskelle Jalavan kauppiaille.

Lylyvaaran kämpä 1936

Rippikouluuikaan hän sai ensimmäisen polkupyöränsä. Tavallisesti saivat rippikoululaiset talsia jalkapatikassa aina Sarakylään asti.

Talvella teitä ei aurattu. Vasta sodan jälkeen alkoivat linja-autotkin kulkea säännöllisesti.

Rippikoulun jälkeen alkoivat savottatyöt. Ensimmäinen työmaa oli Pärjänjokivarressa.

Heinänteko kesti useita viikkoja – yli kuu-kaudenkin. Heinät saatiin enimmäkseen luonnonniityiltä. Koneita ei Artun nuoruudessa ollut. Ohraa, kauraa ja joskus ruista kasvatettiin, mutta usein vei viljan halla.

Vuonna 1934 lähti Arttu armeijaan. Armeijaan meno viivästy kolmella vuodella isän sairauden takia. Palveluaika oli 15 kuukautta, Kuopiossa, Pohjan rykmentissä.

Armeija-aikana paloi koti ja silloin sai kotilomaa.

Talvisodan ”ennusmerkkejä” alkoi pikkuhiljaa näkyä kun reserviläisiä kutsuttiin armeijan leipiin. Elokuulla -39 sai Arttu kutsun reserviin. Alkuun hän oli asepalvelus Oulussa. Marraskuussa -39 alkoi sitten talvisota ja hän sai komennuksen Porilaisien pataljoonaan., konekiväärikomppaniaan. Talvisota loppui 13.3.1940. Sodan aikana hän haavoittui käteen.

Armeijassa Pohjan prikaatissa Kuopiossa 1934 -35

Jatkosota alkoi kesäkuussa 1941. Tässä sodassa Arttu taisteli Pudasjärven pataljoonassa mm. Kiestingin ja Uhtuan suunnalla. Uhtualla – Puumalan kankaan takana vierähti 16 kuukautta. ”Oli se ihme, että sieltä hengissä selvisi – eikä mitään pahempaa sattunut” Arttu-isäntä tuumaili.

Tulevaan vaimoonsa, Anni Honkaan, hän tutustui vuonna 1937 Oulussa palokunnan tansseissa. Anni Honka oli Temmeksen tyttöjä. Anni oli työssä Oulussa. Hän oli leipurina leipomossa, mikä sijaitsi Rata-tienkatu 10:ssä. Jatkosodan aikaan leipomokin pommitettiin. Kolmisen vuotta seurusteltiin ja sotien välissä vuonna -40 menttiin naimisiin. – Anni ja Arttu vihittiin Oulussa, kirkon yläsalissa. Yksi pariskunta oli todistajana. Ei ollut hääautoja. Livolle, Arolaan muutettiin joulukuussa 1940.

Toimeentulo hankittiin enimmäkseen savotoista ja karjasta. Elettiin luontaistaloudessa. – Valio aloitti toimintansa vuonna 1950 ja silloin lisättiin lehmikarjaa. Parhaimmillaan oli lehmiä 8 - 9 lypsyssä. ”Syötiin silloin kun oli syömistä ja oltiin ilman kun ruokaa ei ollut” totesi Anni-emäntä.

Arola oli puhelupaikka vuodesta 1927. Viimeinen postipaikka Livojokivarressa oli Arolan postipysäkki vuosina 1950-81. Hoitajana toimi Anni Niskala.

Lapsia on 6; 4 poikaa ja 2 tyttöä. Lapsenlapsia on nyt 15 ja 11 lasta neljännessä polvessa.

Hiihtoharrastus oli Artun ja Annin nuoruudessa jokapäiväistä. Naapuriinkin pääsi nopeimmin suksilla. Arttu olikin kova hiihtämään. Monet Livojokivarren hiihtokisat hän voittikin. Ikämiessarjassa hiihtäessään hän sai palkintoja mm. Oulun alueen piirikunnallisissa hiihtokilpailuissa. Kova kilpakumppani oli Yli-Livon Onni Armas Määttä. Arttu Niskala kuului Livon nuorisoseuran perustajajäseniin. Seura perustettiin 9.7.1949.

Kädentaitoja sanoo Arttu-isäntä harrastaneensa ”pikkuikänsä” (92 vuotta). Kotoa löytyy pahkapöytää, -tuolia ja -kaappia. Pirtin seinällä raksuttaa toistametriä korkea, komea seinäkello. Sota-ajan muistona kököttää pirtin nurkassa täytetty lapinpöllö, mikä on ammuttu Uhtuan suunnalla ja täytetty Oulussa.

Monenlaista vaihetta on elämän varsitiellä ollut. On ollut valoisampia ja varjoisampia aikoja. Nyt elämä ois’ muuten helppoa – mutta noita vanhuuden vaivoja. On kulumisia, kolotuksia, ei askel aina nouse, ei nää! Kuulostaako tutulta?

Maikki

Tähän on tultu

Olen jo vanha
ja minun pitäisi osata
väistyä sivuun.
Pitkä tie on takanani
mutta nuorten edessä avautuu
tulevaisuus.

Ja kuitenkin osaisin kertoa heille,
että he kompastuvat vielä
monta kertaa
ja oppivat tietämään,
että ihmisen koko on toinen asia
kuin hänen suuruutensa.

Olen huomannut,
että toiset päivät ovat toisenlaisia
kuin toiset.
Jonakin päivänä aurinko paistaa
aamusta asti -
vaikka taivas on pilvessä,
ja minusta tuntuu,
että voisin rakastaa
kaikkia ihmisiä.

Mutta toisena päivänä
minulla on kiviset kengät
ja jalkani juuttuvat saveen,
vaikka ne, jotka eivät tiedä,
puhuvat kauniista säästä.

Sellaisena päivänä
hyvä ystävä auttaa kestäämään
iltaan asti.

Tahtoisin oppia kiittämään
niistäkin päivistä
joista en pidä.
Tahtoisin oppia riisumaan
kiviset kengät lähimmäisteni jaloista
ja kertomaan heille
että on helpompi kulkea
paljain jaloin.

Hirvipeijaat

Peijaisten valmistelu alkaa siitä, kun saadaan kaadetuksi niin sanottu ylivuotiashirvi. Hirvi kuljetaan nylkyvajalle ja nyljetään. Sitten ruho jätetään riippumaan eli raakakypsymään. Annetaan riippua niin pitkään kun ilmat antaa myöten. Sen jälkeen ruho paloitellaan, laitetaan pusseihin ja pakastetaan. Sitten otetaan yhteyttä peijaisten pääemäntään eli Juntin Terttuun. Terttu katselee papereista, minä viikonloppuna koulu on vapaana peijaisten käyttöön.

Peijaisilla palkitaan maanvuokraajia, kun on saatu metsästä hirviä heidän maillaan. Peijaisiin kutsutaan myös kaikki kyläläiset ja seuranjäsenet perheineen. Peijaisten kävijämäärä vaihtelee 150-200 välillä. Tämä on iso tapahtuma nykyajan syrjäkylillä. Peijaisissa pidetään arvontaa ja huutokauppaa, että saadaan muita kuluja peitetyksi. Kun peijaispäivä on sovittu, laitetaan ilmoituksia Iijokiseutuun ja kylällä ilmoitustauluille.

Kun on peijaisviikonloppu käsillä, perjantaina otetaan pakasteesta lihat sulamaan. Lauanainaa alkaa lihojen leikkaus ja käristäminen. Käristäminen on todella hidasta ja lämmintä työtä, jossa menee aikaa noin 4-5 tuntia (kiitoksia keittiön tytöt). Perunoita menee noin 5 sangollista kuorittuna. Pöydät laitetaan valmiiksi.

Sitten koittaa H-hetki eli sunnuntai. Perunat laitetaan kiehumaan ja käristys lämpiämään. Pikkupuheiden jälkeen alkaa ateriointi. Syömistä on riittänyt jokaiselle niin paljon kuin on jaksanut syödä.

Suuret kiitokset kaikille talkoisiin osallistuneille. Ei tämä nousisi pystyyn ilman teidän apua.

Rauhallista joulua ja hyvää uutta vuotta

T: Kalle Perttu

Alapon metästysreissu

Kokoonnuttiinpa syyskuun viimeinen lauantai kotalle. Punatakkiset, punalakkiset hirvimiehet, mieli korkealla. Ja vastassa oli Kalle, meidän pomo (ja hyvä sellainen).

Paperit tutkittiin.

Nähtiin taas kaekki tutut ja höpötettiin kaeken maaliman jutut. Voe niitä naurun remahuksia, taas kerran ollaa koolla. Kahvit siinä ryyiskeltiin ennen kun mehtään lähettiin. Koeramiehet erikseen ja ajoporukka erikseen. Oli tarkoitus antaa iltapäevällä oekeen kyläläisille nylykynäätös.

Tohkeana siinä meikäläinennii paeneli Repansaareen oekeen perikuntineen ja koerineen, ja eipä aekakaa kun Jeppe alako haukkua ölökyttää.

Ryystettiin kahvit ja ooteltiin pysyvätköhän haokussa. Kyllä pysyvät ja eiku hiipimään lähemmäs. No niin sieltähän se hirvi jo häämöttää. Taetaa olla meleko komija sonni, ja tuolla toenen, ja vasa. Otanpa tuosta tuon vasan, niin itekseni päätin. Juniori siellä kiikaroe sitä issoa sonnia vae eipä ampunu, oli piikkiä pahimoelleen.

Nyt tuli minulle tilaisuus kun olin kontata mykrittäny 30 m. Vasan pää ilimaosi risukosta esille ja eiku varmistin poes ja paenetaan liipasinta, laokaas kajahtaa taevaalle. Ja hirvet ryntäävät täöteen laokkaan.

No niinpä tietennii, ei karvaakaan totesin. Vanha mies ja hättäelee. Kahhaotin reilusti reilusti isommalta puolen.

Meinasi siinä pittää punanen lätsä polokea rämijään. En sen vertaa että oesin huomijoenu eessä olevia risuja. Voe että otti Vanahaan Aatamiin.

Piti siinä taas ryystää kultakatriinat ennen kun jatkettiin. Vae eipä ennää sinä päivänä hirviä löytyny. Pallaeltiin mökille ja sieltä kotalle nylykynäötöstä kahtomaan. Vae eipä metän haltija ollu antelias kenellekkää eikä ollu raahaaneita nylykynäätökseen.

Vae olipa siellä melekoset juhlat. Oli emännät keittäny oekeen hyvät hernekeitot ja päälle nisukahvit. Sitte alako viralliset seremoniat uuden rakennuksen hyötynelijöjeen käättöönotto, pijettiin puhheita, revittiin perspyyhkeet poekki ja otettiin uusi hyyyssi käättöön.

Ja niin pallaeltiin Kirsikankaaseen saonan lämmitykseen.

Semmonen oli tämän syksyn ensimmäenen hirven metästys päivä.

Illalla vielä pelotti että minkälaesia paenajaisunnia tuosta päivästä vielä repijää.

Alpo Turpeinen

Joulumieli löytyy Livojokivarresta

Jokaisella perheellä ja suvulla ovat omat jouluperinteensä, jotka siirtyvät sukupolvelta toiselle. Näihin jouluperinteisiin usein kuuluu muistot lapsuuden jouluista: jouluruuat ja -koristeet, joulusauna vastoineen sekä joulupukki lahjoineen. Moni varmaan muistaa oppineensa omassa lapsuudessaan myös joulun sanoman Jeesuksen syntymästä. Samoin muistoissa ovat joulun alla pidetyt Livon koulun joulujuhlat ja monet ohjelmat siellä. Uskoisin monien Livojoki varresta läheneiden jollakin tavalla palaavan joulun aikaan, ainakin muistoissaan, takaisin kotikonnuilleen.

Joulumielen hakureissu Livojoki varteen

Lähdettyäni reilut kaksikymmentä vuotta sitten pois Livolta opiskelemaan ja jäätyäni sille tieleni, palaan kaikkina vuodenaikoina perheeni kanssa Livolle tuttuihin maisemiin ja tuttujen ihmisten pariin. Jokaisen joulun alla olemme perheeni kanssa hakeneet joulumieltä ja joulurauhaa minulle ja nyttemmin myös perheelleni tutuista maisemista. Monen joulun alla on moottorikelkka rekineen ja suksijoiden letka matkannut lyhyen valoisan hetken ajaksi kohti Taviniemen metsäkämpää hakemaan sitä oikeaa joulurauhaa. Hämärässä kuusikossa olemme paistaneet makkaraa ja keitelleet kahvia sekä kuunnelleet luonnon hiljaisuutta. Tällä mielin tulimme tänäkin vuonna retkivarusteet päällä, sukset auton katolla, makkaroiden ja sinapin kera Taivalkoskelta Livolle, mutta toisin kävi.

Tänä vuonna toisin

Saavuttuamme Livolle saimme tietää koululla pidettävästä joulujuhlasta. Katsoin ja mietin hetken omia ja lasteni vaatteita - olimmehan menossa metsään retkelle, emmekä suinkaan joulujuhlaan - mutta totesin pukujuhlat pidetyn jo itsenäisyyspäivänä presidentin linnassa, joten joulujuhliin koululle! Niinpä "metsäläistunnelma" olikin täydellinen, kun nuorimmaisemme, Moona 4v., ehti kipaista Mäkelän navettaan katsomaan yön vanhaa sonnivasikkaa. Joten näin oli hajuvehemmekin suoraan luonnosta eli sieltä, mistä maito tulee.

Joulujuhla koululla

Pikkuhiljaa ennen puoltapäivää Livon koulun iso aula täyttyi lähes viimeistä istumapaikkaa myöten joulujuhlavieraista. Joulun oikea tunnelma löytyi heti. Juhla alkoi jouluvirrellä ja jouluevankeliumin kuuntelulla. Varmaan jokainen paikalla ollut hiljentyi miettimään joulun perimmäistä sanomaa Vapahtajan syntymästä.

Joulujuhlan ohjelma oli hyvin joulun perinteitä kunnioittava ja mieltä rauhoittava. Tuttuja joululauluja yhdessä laulettuna, kaunista kanteleensoitantoa sekä perinteisiä joulurunoja esitettynä kantelemusiikin kanssa. Se oikea joulutunnelma löytyi.

Jouluun liittyy perinteisesti jouluruuat ja niin Livon koulullakin. Kinkut ja kalat, riisipuuro ja sekahedelmäsoppa sekä torttukahvit maistuivat todella hyviltä. Kun näitä perinteisiä jouluruokia syödään vain joulun aikaan, ei niihin tunnu koskaan kyllästyvän.

Sitten vielä se joulujuhlan kohokohta, ainakin lasten ja miksei myös lastenmielistenkin mielestä. Se ihan oikea Joulupukki Korvatunturilta! Ja miten ovela ja viisas ukko se onkaan: osasi tuoda nimen kera paketteja niille, jotka niitä olivat ansainneet vuoden hyvillä teoillaan.

Kiitos Livokas ja livolaiset!

Livokkaan toiminta on ollut aktiivista ja kyläläisiä, niin nykyisiä kuin meitä entisiäkin yhdistävää. Nyt on paikka eli koulu, jossa kohtaa livolaisuuden sekä nyt on tilaisuuksia ja tapahtumia, joissa kohtaa livolaisia. Kaikkea hyvää teille jatkossakin, jaksakaa ponnistella livolaisuuden eteen.

Sitä oikeaa joulumieltä kaikille toivottaa Tolosen Tarja perheineen

Tervehdys metsämiehet sekä naiset

Metsästyskausi 2002 alkaa olla loppuillaan, vielä jatkuvat jäniksen sekä pienpetojen metsästyksset.

Metsästyskausi on ollut erittäin antoisa monessa mielessä. Vesilintujen sekä metsäkanalintujen pesintä onnistui erittäin hyvin. Metsäkanalinnuista on tehty pitkin syksyä isoja parvihavaintoja, joten alueellamme on lintukanta vahvassa nousussa. Jotta pystyisimme säilyttämään hyvän lintukannan, päätimme talven aikana rakentaa kaksi ruokinta-automaattia metsäkanalinnuille niiden soidinta paikkojen läheisyyteen.

Jotta ensikesänäkin pesintä onnistuisi hyvin, päätimme kokeilla lintujen pahimpien vihollisten pyytämistä, eli kokeillaan ketun ajometsästystä tammi-helmikuun vaiheilla lumen vahvuudesta riippuen sekä suunniteltiin minkinloukun tekotalkoita tammikuulle. Kaikki innokkaat ja halukkaat mukaan.

Lisätietoja saa minkinloukkutalkoista Eerolta 040 - 511 9266 ja ketunajohommista Esalta 0400 - 697 176.

Huom! Saaliskiintiöt ilmoitettava Esalle 10.1.2003 mennessä.

Toivotan oikein mukavaa ja rauhaista talvea
Vesa Salmela

Hirviporukan kuvia

1. Hirvi luovuttamassa nahkaansa Kallelle, Urpolle, Väinölle sekä Pentille.

2. Päivän kohokohta: tulet on viritelty ja on makkaranpaiston aika.

3. Karpaasit viettämässä lauantai-iltaa Sarvivaarassa hirvien vetohommissa, ja hymy on herkässä.

4. Aamukahvin keitossa kodassa. Pääkokki Alpo ja sivusta hämmennysohjeita antamassa apukokit Eino ja Väinö

Maatalousnaisten kuulumisia

Vuosi alkaa taas olla loppuillaan maatalousnaistenkin osalta. Syksy meni mukavasti kierrellessä eri pirteissä kutomisen, arpajaisten ja kahvitelujen merkeissä.

Valmistelimme torkkupeittoa, jota on kudottu vuosia lankakerien jäännöksistä. Maila viimeisteli reunat. Saimme sen valmiiksi Livon joulu-myyjäisiin arpajaisten pääpalkinnoksi.

Tammikuussa jatkamme käsityöiltojen merkeissä. Olemme suunnitelleet keväälle järjestettäväksi hirvenliharuokakurssin, joka pidetään tammikuulla. Käymme uimassa Puikkarissa ja teatteriretkellä. Syyskesällä on tulossa sienikurssi ym.

Toivotamme kaikille lukijoille

Hyvää Joulua ja Onnea Vuodelle 2003!

Livon maa- ja kotitalousnaiset

Livon maa- ja kotitalousnaisten syyskauden päättäjäiset

Livon maa- ja kotitalousnaisten syksyn päättäjäiset olivat 2.12.2002 klo 19.00 pikkujoulun merkeissä Livon koululla.

Meitä oli kokoontunut 18 henkeä. Ilta kului joulun tunnelmissa. Toivoteltiin tervetulleiksi, luettiin joulu-evankeliumi, Tuulikki ja Maila soitti kannelta, joka oli erikoista, luettiin runoja ja laulettiin. Joulupukilla oli kiireitä, niin tontut kävivät ja kaikki olivat olleet kiltteinä, siis kaikki saivat lahjan.

Tämän jälkeen nautittiin glögiä, riisipuuroa ja luumusoppaa. Itse kukin oli tuonut leivoksia, joita oli tarjolla kahvin kanssa. Vielä oli arpajaiset joissa arvottiin loput leivokset.

Ensi vuonna tavataan!

Hyvää joulun odotusta! Toivoo Terttu

Syysretki Norjaan Narvikiin saakka.
Siis Suomi-Ruotsi-Norja

Kesäretki: Itä-Suomeen. Joensuussa yksi yö, Imatralla kaksi yötä.

Virsi-ilta Livon koululla

Vietimme virsi-iltaa Livon koululla. Paikalle saapui nelisenkymmentä laulajaa. Pappina meillä oli kesällä seurakuntaan tullut Jaakko Tuisku ja kanttorina toimi Livon oma Anni-Inkeri Törmänen. Keitimme kahvit ja nautimme ne torttujen kera. Lopuksi lauloimme joululauluja.

Rauhanyhdistyksen kuulumisia ja tulevia tapahtumia

- ❖ Syyskuun loppupuolella aloitimme pyhäkoulut yhteistyössä Yli-Livon ry:n kanssa. Pidämme pyhäkoulua joka toinen sunnuntai kodeissa.
- ❖ Joulukuun 15. päivänä klo 12.00 vietämme Yli-Livon kanssa yhteistä joulujuhlaa Livon koululla.
- ❖ Marraskuussa pidettiin joulumyyjäiset ja seurat koululla. Lähetysseurat pidettiin tänä syksynä Ylitimossa.
- ❖ Syksyn aikana on laulettu Siionin lauluja ja virsiä kodeissa ja koululla.
- ❖ Koululla lauletaan joka kuukauden toinen sunnuntai. Joulukuun laulu-ilta on 22. päivä klo 17.00.

Tervetuloa kaikki mukaan yhdistykseemme toimintaan!

Porotöissä Livolla 6 - 8.10.2002

Pudasjärven Livon paliskunnan syyserotus

1. Päivä

Aamulla mittari näytti nollaa, kun lähdimme Älliin poroon. Ilma näytti pilviseltä, ties vaikka jos lunta tänään sataisi.

Mertsi lähti jo aamulla aiemmin Hanhikankaalle poroja kahtelevaan. Lähdin Sepon kanssa vähän myöhemmin ja Älliin menomatkalla katsastimme Vilhelän pellot, mutta siellä ei ollut poroista tietoaakaan. Seuraavaksi kiersimme Hanhikankaan joen puoleisen laidan Vähälään ja sieltä löytyi n.80 poroa. Jatkoimme matkaa kokoontumispaikalle Ällin tienhaaraan ja siellä olikin jo suurin osa poro"miehistä". Siellä päätettiin ajaa Hanhikankaan porot ensin aitaan ja sitten vasta Ällin porot.

Poroja, poroja, poroja...

Kokoonnuimme Pöhölän tienhaaraan ja teimme sinne säkkiaidan. Aidasta vedettiin säkeistä kahat ja niiden perään vedettiin siimanauhut, joiden varteen jäi miehiä vahtiin. Me Minnan kanssa lähdimme myös siimoille, mutta kas pian huomasimmekin "joutuneemme" ajoketjuun siimoista vielä kauemmaksi. Vähän tietysti arvelutti olla metsässä ilman siimojen tuomaa turvaa, jos vaikka sattuisi eksymään joukosta. No, emme onneksi olleet kovin kaukana toisistamme, saati sitten siimasta. Sakea männikkö sai vain tuntemaan, että on metsässä ypöyksiin seisoskelemassa.

Aurinkokin alkoi jo pilkottamaan ja tuuli humisi puiden latvuksissa. Odottelimme ajon alkua ja puolen tunnin kuluttua alkoi metsästä kuulua vihellyksiä ajon alkamisen merkiksi ja pian myös alkoivat porojen kellot kilkattaa, tokka oli liikkeellä. Harmiksemme parisenkymmentä poroa karkasi ajoketjusta miesten välistä. Tulivat niin nopeasti ettei kukaan ehtinyt eteen. Loput saimme ajettua aitaan.

Ensin vimmattiin kiinni hirvas, joka rokotettiin ja piirreltiin kyljille A merkillä merkiksi aidassa käyneeksi poroksi. Työtä kutsutaan myös lukemiseksi. Piirtely tehtiin puukolla millä viillettiin poronkarvaan kirjain A. Muissa palkisissa käytetään jotain muuta merkkiä. Näin nähdään missä palkisessa poro on ollut syyserotuksilla. Sitten hirvas laitettiin ulos aidasta. Aidassa oli myös merkittömiä vasioja. Ne olivat jääneet kesällä merkitsemättä, eivät olleet sattuneet kesämerkkeillä aitaan. Laputimme merkittömät vasat numerolapuilla, jotka kiinnitettiin niiden sarviin. Näin saataisiin selville mitä vaadinta mikin numerovasa seuraisi ja tiedettäisiin mikä merkki kullekin vasalle korvaan leikattaisiin. Merkittömiä vasioja oli aidassa 13. Lähdimme Minnan kanssa keräämään kahasäkkejä pois ja sillä aikaa selvittivät aidalla merkittömät vasat ja leikkasivat merkit niiden korviin.

Virve keräämässä säkkiaitaa pois

Siirryimme sitten Ällin poroerotusaidalle porotöihin. Ylälaidan miehet kutsuvat paikkaa Hongikoksi, mutta meille tutumpi nimitys on Älli. Siellä meillä on puinen aita, jossa useita eri karsinoita helpottamassa erotustöitä. Kopalta lähtee vanhat aitakahat, joiden mukaan laitoimme säkit paikoilleen. Kauempana on uudemmat verkoista tehdyt kaha-aidat joiden perään sitten vedimme siimanauhut. Nyt Ällissä saimme

Minnan kanssa olla siimalla vahdissa ja porot menivät ihan kiltisti aidalle asti, mitä nyt muutaman kerran kävivät kurkkaamassa ajon aikana. Aitaan saimme n. 70-80 poroa. Merkittäviä vassoja oli tässä tokassa 12. Kaksi kilpailevaa hirvasta oli ottanut yhteen ennen ajon alkua ja siinä oli ollut ajomiehillä katsomista. Aidassa eivät kuitenkaan enää tapelleet. Toinen hirvaista oli ilmeisesti voittanut herruuden toiselta ja jopa hieman saanut sitä vahingoitettua. Se antautui ja kiersi voittajahirvaan kauempaa. Nämä hirvaat myös vimattiin kiinni, rokotettiin ja piirrettiin ja laitettiin aidasta ulos. Vasat laputettiin ja aloimme kahvitauolle nuotion ääreen. Siinä olisi aika kulunut kauemminkin poromiesten juttuja kuunnellussa, mutta lähdimme uuteen ajoon.

Menimme itsekukin samoille paikoille kuin ensimmäisessä ajossa ja samantien, kun ehdimme saada siimat suoriksi alkoi ajo. Porojen kellot alkoivat jälleen kilistä koparoiden juoksun tahtiin. Kaukaa kuului myös mönkijän murina. Siellä Pohjanveden Taisto ajaa hurruutteli ajoketjussa mönkijällä. Näin on meidänkin palkiseen tullut tekniikan ihme otus "mönkkyrä" helpottamaan porotyötä. Nämä porot olivatkin kummaa sakkia ja menivät aidalle asti niin etteivät käyneet näyttäytymässä laisinkaan ajon aikana. Yleensä yrittävät muutamia kertoja kokeilla josko pääsisi ajosta karkaamaan ohitsemme. Aidassa olevien porojen haju oli kuitenkin nyt niin vahva, joka houkutteli nämä porot suosiolla aidalle asti.

Merkittäviä oli uudessa tokassa muutama mukana. Iltapäivä alkoi jo hämärtää, joten lähdimme kaikki kotiin.

2.Päivä

Aamulla lähdimme Älliin aidalle jatkamaan poroerotustöitä. Aloimme heti kirnuamaan poroja. Isosta aidasta ajettiin pieniä määriä kerrallaan poroja pienempään karsinaan, jossa merkittömät vasat merkittiin, teuraaksi menevät porot erotettiin erilliseen karsinaan ja samalla laitettiin teuraspiltat korviin. Niiden avulla pidetään poron omistaja selvillä myös teurastusvaiheessa. Eloporoille piirrettiin piirut kylkiin ja rokotettiin. Ne ohjattiin eloporoille tarkoitettuun aitaukseen, josta ne käsittelyn jälkeen päästettiin vapaiksi metsään.

Miehet kirnuamassa poroja

Töiden loputtua aloimme kahvitauolle ja suunniteltiin Ala-palovaaraan erotustöihin lähtöä. Suunnitelmiin tuli muutos, kun ei Palovaarasta poroja löytynytäkään. Ällin nauriilta löytyi parisenkymmentä poroa, joten ajoimme ne aitaan odotellessamme, jos Palovaaran porot sittenkin löytyisivät päivän mittaan.

Pikku token käsittelyssä ei kauan mennytäkään ja lähdimme seuraavaksi Hanhikankaalle käsittelemään eilen aitaan saatuja poroja. Siellä tehtiin aitaan säkeistä kirnu, jossa oli helppo tehdä erotus. Teurasporot ajettiin pakettiautoilla Ällin aitaan odottamaan huomista jatkokuljetusta Ranuan teurastamolle. Eloporet löysättiin, joka kirnuamis kerralla vapaiksi metsään. Töiden loputtua aita purettiin, säkit käärittiin kasaan, tolpat kerättiin ja aidan ympärysnarut käärittiin kelalle. Kaikki aidan teossa käytettävät säkit ym. tarpeet lastattiin poroisännän pakettiautoon. Näin paikalle ei jäänyt juuri näkyvää merkkiä aidanpaikasta ja purettava aita on aina helppo rakentaa uudelleen sinne missä porot ovat lähellä.

Tällä välin olivat Palovaarankin porot löytyneet ja lähdimme heti sinne töihin. Palovaarassa kuin myös Ällissä on kiinteä puinen erotusaita, joten laitoimme vain kahäsakit ja siimat paikoilleen. Jouduimme odottelemaan jonkin aikaa ennen kuin saimme aloittaa ajon. Myös nyt olin ajoketjussa. Pääsin kuitenkin

helpolle paikalle soramontun laidalle, mistä oli hyvä näkyvyys joka suuntaan. Saimme ajettua aitaan n. 90 sarvipäätä. Täältäkin löytyi useita merkittäviä vasioja, minullekin kaksi, Erkillekin ja Jaskalle. Isosarvisia härkiä oli myös tullut aitaan. Niiden mahtavat sarvet oli katselemisen arvoisia, komeita.

Aloitettiin kirnuaminen ja ensimmäiseen kirnuun tuli heti liikaa poroja, myös iso härkä leveine sarvineen. Tila alkoi käydä vähiin, kun piti miesten vielä mahtua töitäkin tekemään. Taas kerran erotettiin eloporot ja teuraat eri karsinoihin. Teuraat vietiin autoilla Ällin aitaan, minne Niemen Eero oli jo ehtinyt tuoda poroille juomavettä ja heinää. Eloporet tietenkin löysäsimme metsään. Osa miehistä suuntasi jo koteihinsa, kun me loput jäimme vielä lastaamaan teurasporoja autoihin. Olli ja Jaska nylkivät siinä aidan kupeella itselle ruokaporoa. Kotiinpäin mennessä poikkesimme vielä Valkolassa, missä Antero oli aamulla saanut aitaan kuusi härkää. Vain yksi härkä oli enää aidassa. Muut olivat karanneet veräjän yli. Olivat kai arvanneet aikeemme. Veräjä korjattiin, jotta edes tämä yksi härkä pysyisi aidassa huomiseen.

Lopulta mekin pääsimme lähtemään kotiin tai niin minä luulin, mutta haimme vielä Aintiosta turniita kyytiin ja veimme ne jo pimenneessä illassa Älliin aidalle teuraiden ruoaksi. Aitaan jätetyillä poroilla täytyi olla ruokaa ja juomaa. Näin tuli päätökseen jo kaksitoista tuntiseksi venähtänyt työpäivämme poroerotustöissä. Oli väsynyt olo kun pääsi kotiin.

3. Päivä

Lähdimme puolenpäivän tienoilla pyytämään Valkolasta härän kiinni. Veimme sen mukana Älliin. Konttiauto oli jo paikalla valmistautumassa teuraiden lastaukseen. Ajoimme porot pienempään aitaukseen mistä oli helpompi erotella kuuden poron joukkoja kontteihin. Porot kulkivat itse lastauskujaa pitkin autoon. Kaikki sujui nopeasti ja jouhevasti. Autoon tuli poroja kahteen kerrokseen. Kaikki eivät mahtuneet konttiauton kyytiin. Kaksi isosarvista härkää piti viedä erikseen pakettiautolla, kun eivät mahtuneet kulkemaan kujaa pitkin. Pieni osa poroista ei myöskään mahtunut auton kyytiin, joten konttiauto haki loput teuraat matkalla Rytinkikankaalle hakemaan sieltä jo aiemmin saatuja teuraita. Meillä piti odotella aidalla, jotta olisimme apuna niiden lastauksessa. Aika kului mukavasti nuotiolla istuskellen, katsellen liekkiä loimotusta. Nautiskellen auringon pilkkeestä ehkä viimeisen kerran tälle syksylle, sillä pian tulisi talvi ja pakkaset.

Poroja lastataan teurasautoon

Näin saatiin päätökseen syyserotustyöt Livolla. Huomenna olisi edessä teurastus ja sen jälkeen työt jatkuisivat muualla palkisessamme.

kirj.

POROSANASTO

Kaha = aidasta lähtevät sivuaidat
Siima = kahan jatkoksi laitettava leveä värikäs nauha
Tokka = porolauma
Vimpa, vimmata = työväline; puusalko, jossa naru-
lenkki ja sen avulla pyydetään poro kiinni
Hirvas = urosporo
Vaadin = naarasporo

Vasa = alle vuodenikäinen poro
Koppa = aita, aitaus
Kopara = poron jalkaterä
Kirnu = aidan osa, karsina jossa erotus tehdään
Kirnuaminen = erotus
Härkä = kuohittu urosporo
Turnis = rehunauris, mieluista ruokaa porolle

Livolta Syötteen reitille moottorikelkalla

Kyläkyselyn ja yleisen kyläkeskustelun tuloksena päätettiin loppukesällä 2002 aloittaa moottorikelkkauran suunnittelu. Tavoitteena oli saada yhteys Livon koululta Syötteen reitille, Kontioharjuun. Jotta kyläläiset ja kelkkailijat pystyvät käyttämään uutta uraa mahdollisimman tehokkaasti, luotiin myös siirtymäurat Mutkalan rannasta ja Valkolan rannasta Isonkankaan kautta uudelle uralle.

Uraa suunniteltaessa huomioitiin nykyisin voimassa oleva maastoliikennelaki, ja pyrittiin yhdistämään maanomistajien ja kelkkailijoiden hyöty ja tarpeet. Varsinaisen uran pituudeksi tulee noin 15,5 km, ja siirtymäurien pituudeksi yhteensä noin 12 km. Ura on pyritty suunnittelemaan avosoille ja rämeille. Maisemalliset- ja luontoarvot on myös pyritty ottamaan huomioon. Siirtymäurat hyödyntävät olemassa olevia tiepohjia, huomioiden kuitenkin maanomistajien talviset teidenkäyttötarpeet.

Livokas ry:n tavoitteena on tarjota kylällä tapahtuvalle kelkkailulle turvalliset puitteet: hankkia maanomistajien luvat, rakentaa ura, pystyttää opasteet ja huolehtia rakenteiden kunnossapidosta. Varsinainen reitin kunnossapito, lanaukset jne. jäävät kelkkailijoiden vastuulle.

Syyskuussa otettiin ensimmäiset yhteydet maanmittauslaitokseen ja maanomistajiin. Lokakuussa Livokas ry:n varsinainen kokous nimesi uran suunnittelua ja toteutusta varten työryhmän, johon kuuluvat Pentti Salmela, Vesa Salmela ja Kauko Uusi-Illikainen.

Maanomistajat suhtautuivat hankkeeseen myönteisesti ja tunnustivat moottorikelkkauran tarpeellisuuden. Marraskuun loppuun mennessä melkein kaikkien maanomistajien kanssa on allekirjoitettu sopimukset, ja viimeisimpienkin kanssa on suullisesti asia jo sovittu.

Tiukimmat neuvottelut jouduttiin käymään valtion maiden käyttöoikeudesta, mutta Pudasjärven kunnan tuella päästiin alueesta molempia osapuolia tyydyttävään sopimukseen. Metsähallituksesta tulikin sitten hyvä yhteistyökumppani. Uralta saatavat hakkuutähteet saadaan käyttää nuotiopuuna, ja lahjoitti Metsähallitus myös opasteisiin tarvittavan erikoispuunkin.

Puutavaralahjoituksia on saatu myös yksityisiltä maanomistajilta, Pudasjärven kunnalta, Pölkky Oy:ltä, Stora Ensolta, Metsäliitolta ja Kontiolta. Suurimmaksi osaksi reitin rakennukseen siltoihin, reittimerkkeihin ja opasteisiin tarvittava puutavara on nyt olemassa.

Kaiken kaikkiaan Pudasjärven kunta on osallistunut uran suunnitteluun kiitettävästi. Vapaa-aikatoimen työnjohtaja Heimo Ruuskanen on antanut käyttöömme osaamisensa reittien suunnittelusta ja rakentamisesta. Hän on ollut arvokas taustatuki.

Marraskuun 2002 loppuun mennessä uran rakennustyöt ovat raivauksen osalta edenneet yksityisten mailta kunnan maille ja Metsähallituksen maitakin on jo aloitettu. Raivattavaa on vielä paljon, ja innokasta talkooväkeä uralle tarvitaan lumien sulaessa keväällä 2003. Siltojen, opasteiden ja reittimerkkien rakentaminen ja pystytys on aloitettu yksityisten mailta. Koko hankkeesta on toteutunut tähän mennessä noin 25%, joten tulevalle sulakaudelle riittää töitä. Tavoitteena on saada ura avattua liikenteelle talveksi 2003-04.

Uran rakentamisen Livokkaan työnä on mahdollistanut maanomistajien yksituumainen myönteinen suhtautuminen. Kiitos siitä vielä kaikille hankkeeseen osallistuneille.

Anni-Inkeri

Livon vanhantien kuntoa kohennettiin

Livon vanhatien perusparannus saatiin valmiiksi syyskuun aikana. Alustavan perusparannussuunnitelman mukaisia toimenpiteitä ei kaikkia saatu toteutettua, koska hankkeeseen myönnetty avustus kohdentui vain tie-rakenteen kuivatukseen.

Perusparannussuunnitelmassa oli tielinjauksen siirtäminen tien alkuosalla paaluvälillä 100- 171 ja vanhan kaupan kohdalla paaluvälillä 1539-1650, mutta näitä toimenpiteitä ei voitu toteuttaa nyt. Samoin tien kantavuuden ja kulutuskerroksen parantaminen jäivät vielä odottamaan tulevia vuosia.

Perusparannettavalla tieosuudella uusittiin neljä päätien rumpua teräsputkirummuiksi ja muutamat liittymät saivat uudet rumpuputket. Kuivatuksen tehostamiseksi sivuojat aukaistiin tarvittavissa kohdin tien koko osalla. Lisäksi Aro-ojan kohdalla silta sai uudet teräskaiteet.

Livon koulun uusi, hieno kierrätyspiste

Kierrätyspisteessä voit kierrättää muovia, paperia, pienmetallia, lasia sekä pattereita.

Kalastuskunnan kuulumisia

HARJUksen ALAMITTAAN MUUTOKSIA

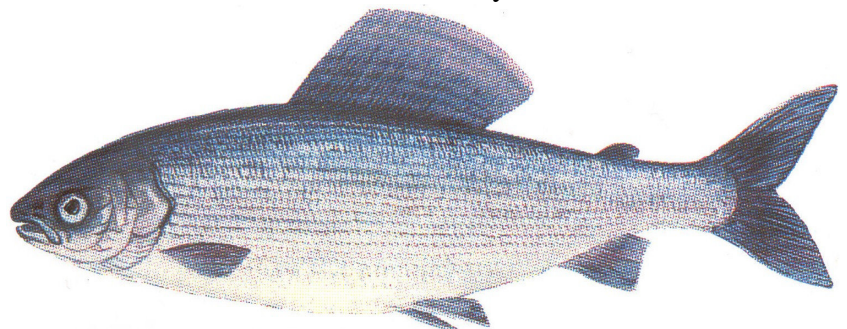
Iijoen vesistön kalastusalueen syyskokouksessa 21.11 2002 käsiteltiin muun muassa harjuksen pilkkimistä. Paikallislehden kokousasiaa käsitellyt juttu oli joiltakin osin hieman epätarkka, joten on paikallaan tehdä pieniä tarkennuksia asiaan. Kalastusalueen syyskokous teki päätöksen, jolla muutettiin harjuksen, eli harrin alamitta 45 senttiin maaliskuun 1. päivän ja toukokuun 31. päivän väliseksi ajaksi. Päätös koskee koko Iijoen vesistön valuma-aluetta ja käsittää siis 56 kalastuskunnan vesialueet. Päätös siis koskee näin ollen myöskin Livojokea. Kesäkuun alusta palataan taas kalastusasetuksen määräämään 30 sentin alamittaan.

Miksi alamittaa sitten muutettiin vain kevätkuukausiksi?

Jo useita vuosia kalastajapiirejä on askarruttanut harrikannan romahtaminen Iijokivesistössä. Syitä on etsitty sysistä jos sepistäkin. Nyt on päädytty selitykseen, että yksi syy, ehkä juuri se pahin syy on juuri keväällä tapahtuva pilkkiminen ajankohtana, jolloin kutemaan valmistautuvat harrit kokoontuvat koskipaikkojen poukamiin. Taitavalle pilkkijälle on silloin helppo homma onkia koko kosken kutemaan valmistautuva emokalaparvi aivan ”yhettömiin”. Jos ja kun edellisenä kesänä on pyydetty vain mitan täyttämiä harreja, jäljellä ovat pääasiassa vain ne yksilöt, jotka nyt talven yli kasvettuaan juuri täyttävät sen lain vaatiman 30 senttiä ja valmistautuvat nyt kutemaan ensimmäistä kertaa. Kun nekin pilkitään nyt pois, ei kutevia harreja jää juuri lainkaan sukua jatkamaan.

Joku voisi nyt sanoa, että istutetaanhan jokeen joka vuosi harreja, mihin ne sitten joutuvat? Istuttaahan Voimalohi vuosittain Livon kalastuskunnan vesiin noin 7000 harrinpoikasta vuosittain, mutta mitä se merkitsee luonnonkutuun verrattuna? Se vastaa muutamaa 3-4 harrin luonnonkutua ja mitä se on sen rinnalla, että kalakannan järkevällä säästämällä kutemaan jäisi satoja emokaloja ja poikastuotto olisi näin ollen vähintään satakertainen.

Joku voisi jo nyt myöntää, että hyvä päätös. Ei tämä päätös vielä yksin riitä, vaan tarvitaan tehokasta valvontaa ja päätös antaa hyvät ”työkalut” valvontaan. Mutta ennen muuta nyt tarvitaan vastuuntuntoa myöskin kalamiehiltä. On meidän kaikkien yhteinen etu, että hoidamme kalavettämme vastuuntunnolla. Ei riitä, että sanomme, että eihän se meidän syy ole, jos alle 45 sentin harri tarttuu pilkkiin. Jos emme raski laittaa alamittaista kalaa takaisin avantoon, ei menä silloin ollenkaan pilkille sellaisiin paikkoihin, joista voi periaatteessa harrikin tarttua koukkuun.

HARJUS *Thymallus thymallus*

Muutama sana ravustuksesta. Kalastusalueen hallitus suosittaa niille kalastuskunnille, joiden vesiin on tehty rapukannan elvytysistutuksia, ensin koepyyntiä, ja jos pyyntikokoisia rapuja näyttää olevan riittävästi, pyynnin sallimista ehdolla, että ravun alamitta nostetaan 11 senttiin. Tähän asiaan, samoin kuin kalastukseenkin liittyviin muihin kysymyksiin palataan taas kevättalvella vuosikokouksen jälkeen.

Livon yhteisen alueen osakaskunnan (Livon kalastuskunnan) puolesta kirjoitteli
Niilo Kokko

Hirvenvasa posusi ojassa

Elettiin kultaista 70-lukua, jolloin kesät olivat pitkiä sekä kuumia ja musiikki Deep Purplea. Kotitilallani Livon Kokossa oli se ainut oikea rytmi, päivät talon töissä ja illat rennommin tiettyjen raamien puitteissa.

Sanomalehti Kalevan juoksu-juttujen sekä lopulta Väättäisen ja muiden v-ketjun juoksijoiden innoittamana päätin alkaa kulkemaan lenkillä. Kesäaikaan oli illan kohokohta suunnata puutteelliset tennarit kohti syvänmaata. Tämä tarkoitti kärrytiemäistä läskitietä kohti Aintionojan tammea Heinikankaan laidassa. Tässä 8 km:n siivussa suunnatansa oli jotain sitä Livon taikaa. Ilta illan perään piti vain lähteä juoksemaan.

Koitti eräs lauantai elokuussa. Heinät olivat turvallisesti jo niittyladoissaan, halot liitereissään joten edessä oli harvinainen rokulipäivä. Päätinkin suunnata jo puoliltapäivin syvänmaahan, Aintionojan lumoihin. Mukaani otin repun jossa oli syötävää, juotavaa sekä daiwa-merkinen virveli tykötärpeineen. Vanhempi väki änkäsi kovasti vastaan: "Ei tuon ikäinen voi lähteä yksin syvänmaahan."

Päätäni ei käännetty. Pähkäilin vain, että pöllinkö mukaani Terttu-siskoni kameran. Josko siellä näkyisi metsän eläviä. No, ei siellä näe kuiteskaan päätin ja polkaisin pyörän reippaaseen raviin.

Läskitie ei ole mikään moottoritie, mutta Isonkankaan alkupää tuli nopsaan vastaan. Talutin pyöräni vähän syrjemmäksi kuusen juureen ja otin suunnakseni Soijinlammen. Lammella en vaivautunut ottamaan meps 1:stä repusta vaan jatkoin suotaivalta kohti maagista Aintionojaa. Sieltähän se oja tulikin vastaan vieden verkkaisen kiireettömään tahtiinsa vesiään kohti Livojokea.

Aikani tunnelmasta ja sääskistä nautittuani päätin "Kassun ja meidän rajalla" kokeilla. Eka heitto ja lops, kookas hauki teutaroi törmällä ja kohta se pötkötti muikean näköisenä repussani. Taivalsin ojan vartta kohti Saunamaata tasaiseen tahtiin haukia nostellen.

Hups ja ooh! Pomppasin reippaasti taaksepäin sydän pamppaillen! Ojassa kävi valtava posu! Mikä ihme? Tiesin täällä olevan karhujakin, mutta? Hiivin hyvin matalana sulka päässä ja villasukat jalassa näköhollille. siellähän oli kylvyssä söpö hirvenvasa! Ojan toisella puolen laidunsi 7:n hirven lauma. Sillä hetkellä minulla tuli ikävä siskoni kameraa, etenkin kun hirvet eivät vasaa lukuun ottamatta reagoineet minuun mitenkään.

Aikani päällistelyäni komensin nokialaiset kohti Polvenmutkaa. Ympäröivä ilma oli muuttunut todella painostavaksi, joten tiesin että kohta rysähtää ja niin myös kävi. Sadevaatteet olivat kotona, joten päätin valita niemen kärjestä isoimman kuusen ja kömpiä sen oksien alle suojaan. Toki tiesin tämän olevan kaikkien ukkosoppien mukaan kiellettyä, mutta jos hirvetkin luottivat minuun niin enpä minä taida kovin pahoissa kansissa olla.

Kuusen alla koin elämäni kovimman ukonilman. Valtavia paukkuja tuli sekä Siuruan että Livon puolella ojaa, mutta ei satanut päälleni pisaraakaan. Ison kuusen alla tunsin olevani aika pieni.

Välillä tulimeressä rohkaistuini sen verran, että uittelin verkkoseiskaa ojassa. Olin nimittäin kuullut, että kala syö sateella. Ei syönyt nyt, mutta ei se syöminen tullut minunkaan mieleeni.

Ikuisuuden jälkeen kävi kuten aina: myrskyn jälkeen tuli pouta. Keräsin itseni ja vähäiset varus- teeni hotellistani ja ohjustin ojan toiselle puolen. Siellä huomasin, että ojan varsi oli rutikuiva, mutta 20 metriä ojasta läpimärkä.

Kalastus ei enää jostain syystä kiinnostanut. Näin ollen päätin pakata virvelin reppuun ja katella ojan ylityspaikan päästäkseni kotimatkalta läpi vaikeakulkuisen maaston.

Kuinka ollakaan, Soininsuon puolella oli täsmälleen sama tilanne sateen suhteen. 20 metriä rutikuivaa ja sen jälkeen maasto Esterin jäljiltä veden vallassa. Niljakasta läskitietä polkiessani repussani pötköttävä haukisaalis tuntui niin turhanpäiväisen pieneltä.

Parin päivän päästä selvisi, että kokemani tupla-ukonilmat olivat tappaneet lehmiä sekä Livolla että Siurualla. Minut ne jättivät rauhaan, mutta opettivat minulle entistäkin syvemmän kunnioituksen luontoa ja sen viattomia asukkeja kohtaan.

Kivirakat

Mitä kaikkea Livon luonto tarjoaa samoilijalle? Tai mitä se pystyisi tarjoamaan, jos oman kylän vakituiset asukkaatkaan tuntisivat kylänsä tarjoamat luonnon erikoisuudet ja markkinoisivat niitä kesäasukkaiden ja turistien katseltaviksi. Jokainen meistä vakituisista asukkaistahan tietää Livojokivarren maisema-arvot, vai tiedostaako? Ikänsä täällä asuneen silmä sokeutuu oman kotiseutunsa luonnon kauneusarvoille, mutta täällä kesänaikaan vieraileva vieraspaikkakuntalainen poikkeuksetta – kohteliaisuuttaanko - kiittelee Livojokivarren maisemia tosi upeiksi. Paljon luonnossa liikkuvalla tarjoavat luonnontilaiset suot myös elämyksiä ja me livolaiset voimme tässäkin suhteessa olla ylpeitä muutamista luonnontilaan jätetyistä suurista soistamme, kuten Soininsuosta, Vastasuosta ja Isostasusta. Näistä Soininsuo Naturaan liitettynä säilyy pysyvästi luonnontilaisena, Vastasuon ja Isosuon sen sijaan ovat varattu turvetuotannolle.

Kolmas luontokohdetyyppi, johon tässä jutussa aion paneutua hiukan perusteellisemmin, ovat kivirakat, joita löytyy Livoa ympäröivästä maastosta yllättävän paljon. Niin paljon, etteivät puoletkaan kyläläisistä edes tiedä niiden olemassaolostakaan mitään. Ennen kuin teen selkoa niiden sijainnista, kerron vähän niiden syntyhistoriasta ja syntymekanismista.

Palatkaamme ajassa 10 000 vuotta taakse päin, eli viimeisimmän jääkauden päätymisen aikaan. Mannerjäätikkö, joka oli laajimmillaan peittänyt koko Skandinavian, ulottuen Saksan ja Puolan keskiosiin saakka, oli lopullisesti sulamassa pois. Livon kylän kohdalla velloi lähes 100 metriä syvä järvi. Tämä ei johtunut siitä, että mannerjäätikön sulaminen olisi aiheuttanut valtamerien tulvimisen. Valtamerien pinta oli vasta saavuttamassa normaalin vedenkorkeutensa, olihan valtava mannerjäätikkö sitonut niin paljon vettä, että merien pinta oli alimmillaan jopa 180 metriä nykyistä alempana. Syy, miksi Ancylusjärven vedet peittivät lähes koko Suomen, oli siinä, että valtava mannerjääläatta, joka oli jopa 3000 metrin vahvuinen, oli painanut maankuoren syvälle lommolle. Kun mannerjää sulii, alkoi maankuoren kohoaminen, Perämeren rannikolla, missä vajoama oli syvin, myös kohoaminen oli nopeampaa, hidastuen koilliseen mentäessä. Maankuoren kohoaminen jatkuu yhä, tosin huomattavasti hitaampana, ollen Perämeren rannikolla noin sentin vuodessa.

Muistan, kuinka kansakoulussa opetettiin, että kivirakat olisivat syntyneet jääkauden aikana. Nykytietämyksen mukaan Livolla olevien rakkojen synty ajoittuu kuitenkin jääkauden jälkeiseen Ancylusjärvivaiheeseen. Topografikartoilta näemme, että kaikki huomattavammat rakat ovat korkeuskäyrällä 150-155 m. merenpinnasta, eli niiden synty ajoittuu aikaan 3500-4000 vuotta ennen ajanlaskumme alkua, jolloin näiden seutujen korkeimmat kohdat olivat pieninä saarina ja luotoina valtavansuudessa Ancylusjärvessä. Jääkauden jälkeen ilmasto-olot vaihtelivat ja juuri näihin aikoihin elettiin viileitä kausia, jolloin talvet olivat ankaria. Meri jäätyni vahvaan jäähän.

Oli ankaria talvimyrskyjä, jolloin jäät höyläsivät saarten ja luotojen rantoja kasaten rantakivikoita vielä tänäkin päivänä selvästi havaittaviksi rantaterasseiksi. Vesi huuhteli hienomman maa-aineksen mennessään, jättäen jälkeensä pelkkiä kivikkovalleja. Kivien pyöristyneestä muodosta voimme päätellä, että syntymekanismi on juuri tämä, eikä kyseessä ole pakkasrapautuminen, jolloin kivet ovat terävasärmäisiä.

Lähimmät rakat Livolta käsin katsottuna löytyvät Ällistä. Aivan Ällin metsäautotien varressa, Ampiaislammen kohdalla sijaitsee yksi upeimmista, Paljakanrakka, jossa on selvästi havaittavia rantapenkereitä useammassa tasossa. Kauneusvirheenä rakalle on jätetty lahomaan kolmiomittaustornin jäännökset, joiden poissiivoaminen ei näytä kuuluvan kenenkään velvollisuuksiin. Toinen Ällin rakoista löytyy Pikkuhaudanharjasta, Ällintien vasemmalta puolelta (Livolta päin mentäessä) ja sinnekin pääsee autolla lähes perille. Rakalta löytyy kivilatomus, jonka ikää ja tarkoitusta ei tunneta (ehkä 1700-1800-luvun kartoittajien kiintopisteitä). Vastaavanlaisia löytyy kyllä muualtakin, mm. Vilmivaarasta.

Pitkiä rantakivikkoterasseja löytyy myös Saarivaarasta. Sieltä puuttuvat pienistä pyöreähköistä kivistä muodostuneet ns. ”pirunpellot”, jotka ovat tyypillisiä Ällin rakoille. Toiselle Saarivaaran rakalle löytää helposti Rovaniementieltä, Saarivaaran päällä olevalta levähdyspaikalta. Rakka on vaaran pohjoisrinteessä, rakan alkupää n. 200 m. tiestä.

Toinen Saarivaaran rakka löytyy helpoimmin Hiisiharjun tiestä vasemmalla, vaaran itärinteestä Samantyyppinen pitkä rakka löytyy myös Vastakankaasta, lakialueen itäreunasta. Pienikivinen, n. 2 km. pitkä, kapea rakka.

Sokerina pohjalla näiden seutujen upeimmat rakat, jotka löytyvät Juomingin Palovaaroista. Vaatii jo jonkinlaisia suunnistajan perustaitoja, kun lähtee Juominkiharjun tienpäästä etsiytymään Palovaaran rakalle. Se kannattaa kyllä tehdä, sillä rakka on aivan uskomattoman upea koko Pudasjärvenkin mittakaavassa niin kokonsa kuin näkönsäkin suhteen. Vaatii vain hiukan enemmän väivännäköä sen löytäminen. Toinen, myöskin mahtava rakka löytyykin helpon matkan takaa Palovaaran poroaidan välittömästä läheisyydestä Välivaarasta. Vaatii vain vähän viitseliäisyyttä ajaa autolla Tikanpalon tai Ryttingin kautta Vilmivaaraan ja sieltä Jyrkän metsätietä Palovaaran poroaidalle. Aidalta rakalle onkin vain reilu kivenheitto matkaa ja lupaan, ettet pety näkemääsi. Metsähallitus on säilyttänyt kiitettävästi kaikki vanhat aihkipetäjät, vain kolmiomittaustornin jäännökset ovat tälläkin rakalla pilaamassa näkymiä. Näille Palovaarojen rakoille tyypillisesti Välivaarassakin on hehtaareittain ”pirunpeltoja”. Tämänkaltaisiin maastoihin tottumattoman kannattaa olla tarkkana, ettei liukastu kivikossa ja taita nilkkojaan.

Tämän syksyn osalta on myöhäistä suunnitella retkeä kivirakoille, mutta jahka päästään ensi suveen, niin eikö vai lähdetä joukolla retkeilemään aivan uskomattoman upeille maisemille.

Retkeilyterveisin Niilo

Opri Jääneva - elokuvatähti

Opri Jääneva

Eräänä marraskuisena sunnuntaina sain mahdollisuuden tavata Sarakylässä vieraillessani uraansa aloittelevan elokuvatähden, Opri Jäänevan. Tämä tumma kaunotar hurmasikin minut heti kauniilla ruskeilla silmillään ja pitkillä silmäripsillään. Tästä rohkaistuneena käytin tilaisuuden hyväkseni ja pyysin häneltä haastattelua Livon Sanomiin. Tähän pyyntöön Opri suos-
tuikin mielellään.

Oprin elokuvaaura on lähtenyt hyvin käyntiin, sillä hän sai lähes heti unelmaroolin ensi vuonna
ensi-iltaan tulevasta, Tapio Suomisen ohjaamasta, *Mosku - lajinsa viimeinen* -elokuvasta. Elo-
kuva kertoo kuuluisasta Moskusta eli poromies Aleksi Hihnavaarasta (1882-1938). Elokuvassa
Opri sai näytellä sellaisten kuuluisien tähtien kanssa kuin Kai Lehtinen ja Maria Järvenhelmi.

Elokuvaa kuvattiin Kuusamossa, Sodankylässä ja Pudasjärvellä Sarakylän Kouvalla. Oprille oli
kirjoitettu yhteisiä kohtauksia erityisesti Maria Järvenhelmen kanssa, mutta sai hän näytellä
ihan yksinäänkin. Kuvauspäivä oli pitkä ja raskas, mutta hauskaakin siinä riitti. Yhdessäkin
kohtauksessa Opri pääsee mm. kotitalonsa pihalla seisoessaan säikäyttämään taloa autioksi
luulleen rosvojoukon. Minusta tuntui suorastaan uskomattomalta, että miten noin kaunis olento
voi säikäyttää ketään. Mutta, elokuvissahan kaikki on mahdollista.

Opri oli hyvillä mielin kuvauksista. Ne olivat sujuneet hänen mukaansa hyvin ja hän sai hyvää
kokemusta. Nyt hän vain jääkin odottamaan innokkaana uusia, mielenkiintoisia tarjouksia.

Elokuvan ensi-ilta on 14.2.2003. Kuusamossa. Näyttää kuitenkin siltä, että Opri joutuu jättä-
mään sen väliin, sillä hän on elokuvan esi-illan aikoihin viimeisillään raskaana. Perheen toinen
lapsi on silloin tulossa maailmaan. Onnea jo etukäteen!

Miniäntekele

Patokiista

Meidän, suomalaisten, länsimaiseen ns. "porvarilliseen" yhteiskuntajärjestelmään kasvaneiden kansalaisten perustarpeisiin kuuluu omistaminen, eli tarve omistaa jotakin. Eikä riitä, että omistamme vain jotakin, useimmilla meistä on tarve omistaa mahdollisimman paljon. En nyt kuitenkaan aio nyt käsitellä yksityistä omistusta, vaan enemmänkin sitä, mitä yhteinen omistus pitää sisällään, vai onko se vain unelma, jonka yli voidaan kävellä mennessä tullen" yleisen edun "nimissä. Kuten hyvin muistamme, vuonna 1872 vahvistetulla isojakopäätöksellä Livojoen vesialue Vääräkosken alta Nurmelan tilan rajaan jätettiin jakokuntaan kuuluvien tilojen yhteisomistukseen, mikä tarkoitti, että jokiuoma ja ohivirtaava vesi kaloiheen ja kalastusoikeuksineen oli jakokunnan osakkaiden yhteistä omaisuutta. Kuitenkin 1800-luvulla tapahtunut pitkäaikainen oikeusprosessi osoitti, ettei vesialueen yhteisomistus paljoo painanut "yleisenedun" nimissä.

Kaikki alkoi siitä, että Livojoen alajuoksulla sijaitsevassa Kynkäänkoskessa sijaitseva Kynkään saha, joka oli toiminut jo vuosikymmeniä, sai 1860-luvulla huomattavasti lisää sahausoikeutta. Tämä merkitsi sitä, että sahausta voitiin jatkaa läpi kesän ja tästä taas johtui se että jotta vesi riittäisi sahan käyttövoimaksi, oli sahan patoa jatkettava yli joen ulottuvaksi. Tämä taas aiheutti tyytymättömyyttä joen ylävirralla asuvissa, erityisesti livolaisissa. Kun keskustelemalla ei päästy minkäänlaiseen yhteisymmärrykseen sahan omistajien kanssa, keräsi talokas Antti Tanelinpoika Kokko puumerkit 21 Livojokivarren isännältä ja yhdeltä emännältä 2.11.1868 päivätyyn valtakirjaan, jolla hänet valtuutettiin "riitelemään auki väylä Kynkään sahapatoon".

Käräjäoikeus aloitettiin talvikäräjillä vuonna 1869 ja syyttäjä, kruununnimismies Konrad Wilhelm Ångelin totesi syytöskirjelmässään sahapadon estävän vene liikennettä ja kalan nousua Kynkäänkoskessa. Nimismiehen haastamina todistajina lautamies Karl Ruokangas, talollisenpoika Mats Illikainen, talokkaat Anders Kokko, Joan Pöykiöniemi, Johan Puhakka, Daniel Salmela, Abram Hanhela, Anders Puhakka ja Samuel Ylitimo todistivat yhtäpitävästi, että pato haittasi niin kalan nousua kuin venekulkuakin. Vastaaja oli haastattanut todistajikseen pääasiassa joen yläjuoksun talollisia, torppareita ja mäkitupalaisia ja pyrki todistamaan, että koski on kesäaikaan niin vähävetinen, ettei siitä voi lastiveneellä kesäiseen aikaan kulkea. Sen lisäksi joessa padon alapuolella ei olekaan arvokalaa, joka olisi nousemassa koskesta ylös. Tämä viimeksi mainittu väite osui sikäli arkaan kohtaan, että jo vanhastaan Ruotsin lain mukaan lohi kuului Kuninkaalle, eikä sitä tavallinen talonpoika saanut pyytääkään, maksamatta siitä erityistä lohi veroa. Niinpä tyydyttiinkin vetoamaan siian nousuun, vaikka nyt jälkikäteen voidaan todeta Antti Danielinpojan pyytäneen myytäväksi asti lohta Hanhikosken alla olleesta korvpadosta.

Juttua käsiteltiin monilla käräjillä ja päätös siitä annettiin 16.2.1870, jolloin todettiin, ettei padosta aiheutu merkittävää haittaa kalan nousulle eikä veneliikenteelle. Nimismies Ångelin vetosi asiassa hovioikeuteen ja Vaasan hovioikeus päätöksessään 30.5.1870 säilytti kihlakunnanoikeuden päätöksen voimassa. Seuraava veto nimismies Ångelinilta oli vedota Keisarilliseen Majesteettiin, Venäjän Tsaariin, joka antonsaan 17.12.1870 antamallaan päätöksellä palautti jutun käsittelyn kihlakunnan oikeudelle. Jutun käsittely jatkui Pudasjärven talvikäräjillä 13.2.1871. Syytteet olivat samat, kuin edellisilläkin kerroilla. Jo edellä luetellut talolliset pysyivät aikaisemmissa todistuksissaan. Välipäätöksellä juttu lykättiin lakimääräisille syyskäräjille. Syyskäräjillä syyttäjän vaatimukset pysyivät entisinä, todistajien riveissä sen sijaan oli tapahtunut takinkääntämisistä. Useita talollisia, jotka aikaisemmin olivat todistaneet padon haitallisuudesta, todistivat nyt, ettei padosta ollut kalannousulle tai veneliikenteelle mitään haittaa. Päätöstä ei saatu vielä, vaan juttua käsiteltiin vielä monilla käräjillä. Lopullisen päätöksen teki kihlakunnanoikeus 15.6.1872 pidetyillä varsinaisilla kesäkäräjillä. Oikeus hylkäsi kaikki syyttäjän esittämät syytteet ja vaatimukset ja jutun piti olla loppuun käsitelty.

Seurasikin pitkä hiljaiselo ja asiaan palattiin vasta talvikäräjillä vuonna 1882. Syyttäjä oli vaihtunut, nyt syyttäjänä esiintyi kruununnimismies Konrad Pihl. Entisten syytekirjelmien lisäksi syyttäjä väittikin vastaajan pitävän jokea tukkien varastopaikkana. Lisäksi nimismies väitti, että pato oli rakennettu tukeista, turpeesta ja sahausjätteestä ja keväällä tulvan hajotettua padon se sotki alapuolisen jokiuoman haitaten tuntuvasti kalastusta. Tämän viimeksi mainitun syytöksen oikeus totesikin aiheelliseksi, langettaen vas-

taajalle uhkasakon, muilta osin juttu lykättiin 31.3 1883 pidettävälle talvikäräjille. Kun syyttäjä oli esittänyt tutuksi käyneen syytekirjelmänsä, sai juttu yllättävän käänteän. Vastaaja, samalla kun se kiisti kaikki syytteet vaati syytteen hylkäämistä, sisään jätti seuraavansisältöisen todistuksen:

”Että me alle merkityt talojen isännät tämän pitäjän Livon kylästä, emme pidä Kynkään sahan patoa siten, kuin se tähän asti on pidetty, kalan nousulle ja laskulle Livonjoessa vahingollisena eli haitallisena, kuin myös, että meillä vene- kulun suhteen ei ole mitään muistuttamista, koska sahasta kulkevia aina autetaan. Vakuutetaan Pudasjärven pitäjän Livon kylässä 27 päivänä elokuuta 1882

Johan Niemi RN.o 5
puumerkillä

Antti Kokko RN.o 7
omakätisesti

Daniel Salmela RN.o 6
omakätisesti

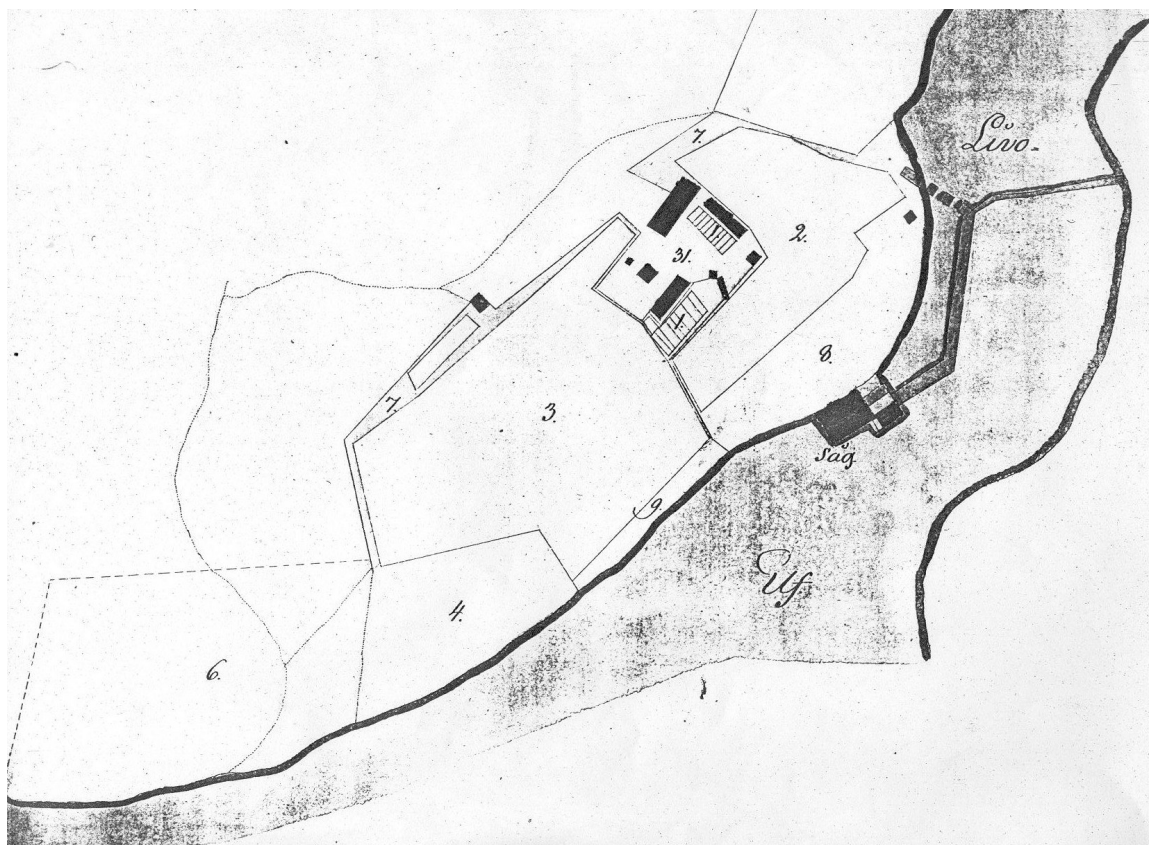
Johan Koivukangas RN.o 4
omakätisesti

Todistaa J. Junnelius”

Näin tämä pitkäaikainen kiista oli tullut tiensä päähän ja raukesi lopullisesti. Ei ole vaikea arvata syitä, jotka johtivat yllä olevan todistuksen allekirjoittamiseen. Kynkään saha oli siirtynyt oululaisen tervaporvarin C. G. Bergbomin omistukseen, siis saman, jolle livolaiset isännät myivät tervansa ja olivat velassa, kuin "tervanvetäjät", kuten sanonta kuului. Onkin aivan toinen asia, saivatko isännät oikeuden mukaan. Vahvemman oikeudella sahan omistajat tukkivat kalatien ikään kuin yleisen edun nimissä ja tämä kaikki oli vasta alkusoittoa. Uittoyhdistys ensin Kynkään vastuulla esti kalan nousun puoli vuosisataa, sitten voimayhtiöt tukkivat Iijoen lopullisesti kalan nousulta.

Että sitä se ohivirtaavan veden omistaminen on.

Niilo Kokko

Livokas ry:n sääntömääräinen vuosikokous

Livon koululla su 13.10.2002 klo 12

Läsnä 19 kokousedustajaa.

PÖYTÄKIRJA

1. Kokouksen avaus

Livokas ry:n puheenjohtaja Alpo Turpeinen avasi kokouksen.

2. Puheenjohtajan ja sihteerin valinta

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Matti Törmänen ja sihteeriksi Anni-Inkeri Törmänen.

3. Kahden pöytäkirjantarkastajan valinta

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Jarmo Puhakka ja Pekka Törmänen.

4. Ääntenlaskijain valinta

Ääntenlaskijoiksi valittiin pöytäkirjantarkastajat Jarmo Puhakka ja Pekka Törmänen.

5. Asialistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.

6. Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kokous todettiin laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

7. Vuoden 2001 toimintakertomus ja tilinpäätös sekä tilintarkastajain niistä antama lausunto

Kokouksen sihteeri luki vuoden 2001 toimintakertomuksen, esitteli tilinpäätöksen sekä luki tilintarkastajien niistä antaman lausunnon. Kokouksessa keskusteltiin seurantalon ja tontin verotusarvon määräytymisestä. Tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus hyväksyttiin sellaisinaan.

8. Tilinpäätöksen vahvistaminen ja vastuuvapauden myöntäminen tilivelvollisille

Kokous vahvisti tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden tilivelvollisille.

9. Vuoden 2003 jäsenmaksun ja kannatusmaksun suuruus

Vuoden 2003 henkilöjäsenen jäsenmaksun suuruudeksi päätettiin 4 €. Korottamispaineita on aiheuttanut mm. Livon sanomien aiheuttamat kustannukset.

Kannattajajäsenen ja yhteisöjäsenen jäsenmaksuksi päätettiin 10 € vuodelle 2003.

10. Vuoden 2003 toimintasuunnitelma ja talousarvio

Kokouksen sihteeri luki Livokas ry:n hallituksen laatiman toimintasuunnitelman ja talousarvion vuodelle 2003. Kokousväki oli tyytyväinen suunniteltuun toimintaan, myös sen määrään. Talousarviossa merkittävää osaa näyttelevän kioskin osalta varsinkin talousarvio on arvio. Tämä toteutuu todennäköisesti, jos kioskia pidetään auki koko vuosi 2003.

11. Hallituksen jäsenten vaali erovuoroisten osalta

Hallituksen jäsenten erovuoroisuudet arvottiin: Tässä kokouksessa valittiin erovuoroisten Aarne Vähäkuopuksen ja Antero Valkolan tilalle Virve Puolakanaho ja Vesa Salmela. Ensi vuonna 2003 erovuorossa ovat Minna Perttu ja Urpo Puhakka. Vuonna 2004 erovuorossa ovat Ulla Salmela ja Anni-Inkeri Törmänen. Puheenjohtaja Alpo Turpeinen on valittu 2001 kolmivuotiskaudeksi.

Hallituksen toimikausi määriteltiin kalenterivuositaiseksi. Vanha hallitus siis jatkaa tämän vuoden loppuun, ja uusi kokoonpano aloittaa vuoden 2003 alusta. Uusi hallitus allekirjoittaa tämän vuoden tilinpäätöksen helmikuussa 2003.

12. Kahden tilintarkastajan ja kahden varatilintarkastajan valinta

Tilintarkastajiksi valittiin Paavo Kurttila ja Risto Puhakka.

13. Yhdistyksen kokousten kokouskutsutapa ja sanomalehti, jossa kokouskutsu julkaistaan

Päätettiin jatkaa entistä toimivaa käytäntöä, eli ilmoittaa kokouksista seitsemän päivää ennen joko Iijokiseutulehdessä tai jokaiselle jäsenelle erikseen postitettavalla kirjeellä.

14. Tulevat kylähankkeet

Yhteistyö matkailupalveluiden tuottamisessa

Alpo Turpeinen kertoi kokoukselle, miten Livojokivarren kylien kesken on aloitettu kehittää matkailupalvelujen yhteistyötä. Suvannon koululla pidetyssä aloituskokouksessa on päätetty aloittaa järjestelmällinen matkailupalvelujen ideointi ja tiedostaminen. Hankkeessa tullaan palkkaamaan yksi työntekijä, jonka palkkauskustannuksiin toivotaan kaikkien kylien yhdessä osallistuvan. Kokous teki asian eteenpäin viemiseksi myönteisen periaatepäätöksen. Ei aiottu olla niin tyhmiä, että jättäisiin tästä pois.

JoMMA

Anni-Inkeri Törmänen esitteli Livokas ry:n hallituksen ideoita uudeksi JoMMA-rahoitteiseksi kylähankkeeksi. Mikäli sisältöä saadaan muotoiltua marraskuun 2002 loppuun mennessä, laaditaan hakemus kahden vuoden hankkeeksi. Pääideana on matkailupalvelujen ja vaellusreittien valmistelut. Lisäksi nousi esille seurantalokunnostus ja tonttikartoitus. Hallitus ottaa vastaan kyläläisten kylänkehittämisideoita näinä viikkoina.

Kokous antoi hallitukselle vapaat kädet toteuttaa hakemuksen teko, ja hankkeen aloittaminen.

Menossa olevan JoMMAn hankkeessa on vielä yritysconsultoinnit tekemättä. Kyläläisiä pyydettiin pikaisesti ilmoittautumaan Anni-Inkeri Törmäselä, mikäli tarvetta palvelun käyttämiseen tunnetaan.

Moottorikelkkareitti

Alpo Turpeinen esitteli kokoukselle Pentti Salmelan tekemän moottorikelkkareittisuunnitelman, sekä ilmoitusasiana toi kokoukselle tiedon kuntaan jätetystä raha-anomuksesta koskien moottorikelkkareitin rakentamista.

Kokous nimesi työryhmän toteuttamaan moottorikelkkareittiin liittyvät käytännön asiat. Työryhmän vetäjäksi nimettiin Pentti Salmela ja muiksi jäseniksi Vesa Salmela ja Kauko Uusi-Ilkainen.

Seuraavana asiana on Livokas ry:n hallituksen päättää maanomistajien kesken tehtävien sopimusten sisältö.

Talkoohenkeä tuntui kokousväen mielistä löytyvän.

15. Muut asiat

Kylän hiihtoladuista kyselivät Maila Uusi-Ilkainen ja Pentti Salmela. Päätettiin perustaa työryhmä, johon nimettiin Eino Perttu, Maila Uusi-Ilkainen, Eero Niemi ja Urpo Perttu. Työryhmän tehtävänä on suunnitella latu-urat, puhutella maanomistajat ja huolehtia latujen kunnossapidosta ja kunnan rahoitusosuuden hankkimisesta latujen ylläpitoon. Perusideana on luoda latuverkosto joen myötäiseksi, jotta jokaisesta talosta olisi vaivaton latuyhteys maailmaan.

Aale Uusi-Ilkainen toi kokoukselle tiedon, että Pohjois-Pohjanmaan nuorisoseuraliiton kesäjuhla järjestetään ensi kesäkuun puolessavälissä Pudasjärvellä. Alustavasti päätettiin osallistua tilaisuuteen. Nimettiin Aale yhteyshenkilöksi tilaisuuden vaatimiin järjestelyihin ja linkiksi järjestäjätahon ja Livokas ry:n välille.

Opastukseen kioskille kiinnitettiin huomiota. Opastus ei vielä ole kunnossa. Annettiin asia hallituksen kontolle pyytää Pekka Tarujärveä toteuttamaan opastuksen sekä tienvarsille että koulun pihalle.

Anni-Inkeri Törmänen kertoi Kalajoella 26.-27.10.2002 järjestettävistä Pohjois-Pohjanmaan kyläpäivistä. Ilmoittautumisaika päättyy huomenna klo 12. Halukkaita lähtijöitä ilmeni kokouksen aikana ainakin kaksi henkilöä.

16. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.30.

Livolla 13.10.2002

Matti Törmänen (pj.)

Anni-Inkeri Törmänen (siht.)

Pekka Törmänen (ptk:n tark.)

Jarmo Puhakka (ptk:n tark.)

Isänpäivät Livon koululla

Marraskuun kymmenes päivä valkeni aurinkoisena. Pikkupakkanen räpsähteli nurkissa kun äidit ja lapset sekä lastenlapset laittoivat aamukahvi vehkeitä hiljaa supatellen. Oli isänpäivä.

Isänpäivää vietettiin Livon koululla. Sinne oli järjestetty oikein juhlat puitteet isien kunniaksi. Pöydät oli koristeltu itse tehdyillä kukkasilla ja kukka-asetelmilla, kynttilätuikut paloivat pöydillä. Lapset, äidit, mummut ja muu kotiväki oli kokoontunut odotelemaan kello kahtatoista, jolloin juhlat alkaisivat. Ruokapöytä oli katettu valmiiksi, jossa oli salaattia ja oli sahtia, muista eväistä puhumattakaan. Pikkuisen jännittyneet isät olivat asettuneet pöytien ääreen odottamaan juhlien avaus- ta. Kellon lyödessä kaksitoista, nousi lavalle kylämme nuorista naisista rohkein, ja toivotti isät tervetulleiksi isäpäiväjuhliin. Tervehdyspuheessaan hän kertoi Livon kylän naisten ja lasten olleen tämän tilaisuuden järjestäjänä ilman isien apua, jota me isät vähän ihmettelimme. Isänpäivähän ei ole kovin monta vuotta vanha asia, joten siihen ei olla vielä totuttu. Sen takia me isät toivoimme hiljaisessa mielessämme että tämänkaltaiset juhlat saataisiin perinteiseksi, aivan kuten äitienpäivät isien järjestäminä. (Viime äitienpäivän isät ja pojat järjestivät).

Tervehdyssanojen jälkeen kuulutettiin lavalle Livon naiskuoro, joka heläytteli niin kauniita lauluja mainion säestäjänne improvisoimana, että ellemme olisi tuntenut laulajia, olisimme luullut olevamme jossakin kalliin kuoron esityksessä. Tämän jälkeen lapset esittivät viulun ja pianon soittoa sekä lauloivat yksin että kuorolaulua. Isät olivat erittäin ilahtuneita jälkikasvujensa esityksiin. Sitten päästiinkin jo karjalanpaistin kimppuun, joka maistui-kin mahtavalta nälkäisille isille ja vaareille, jota riitti koko juhlayöelle ja taas laulettiin ja soitettiin sekä keskusteltiin ja muisteltiin menneitä. Kahvi-hammasta pakotteli jo useammalla isällä kahvinha- jun tullessa keittiöstä. Vilkuiltiin koulumme elä- män luukun eteen katettua kahvipöytää kohti, eikö

jo päästäisi kahville ja päästiinhän me. Juhlat jatkuivat kahvin jälkeen iloisella laulu ja soitto-ohjelmalla, me isät ja vaarit kuuntelimme hartaasti harvinaista ohjelmaa. Juhlien alettua lähestyä loppuaan, kantoivat emännät loput keittiön antimet juhlasalin pöydälle, jossa järjestettiin huutokauppa jäljelle jääneistä ruuista ja juomista ja kauppa kävi.

Lopuksi ihailimme koulumme moninaiskäyttöä tällaisiin tapahtumiin, on tilaa isollekin joukolle ihmisiä. Keittiötilat ja laitteet keittiössä riittävät keittojen ja leivonnaisten valmistukseen, josta me livolaiset osaamme nauttia. Meillä on hyvät järjestäjät ja kokit omasta takaa ja hyvä juhلاميeli saadaan aina aikaan.

Esko Riihiaho

Isänpäiväpuhe

Ehkäpä paras henkilö tämän puheen pitämiseen olisi ollut isä. Joku, jolla on lapsia ja joka on saanut kokea isyyden ihanuuden. Mutta kun nyt kuitenkin on isänpäivä, annetaan heidän levätä ja kuunnella, sen sijaan että miettivätkä päänsä puhki: mitä ihmettä mie voin kaikille näille ihmisille sanoa.

Isäksi tuleminen ei ole kaikille mikään itsestään selvä asia. Jotkut eivät voi syystä tai toisesta saada lapsia, toiset eivät edes halua. Isäksi tuleminen on kuitenkin suuri rikkaus. Joskus lapsettomat miehet katuivat vanhoilla päivillään sitä etteivät tulleet tehneeksi lapsia, mutta ainahan lapseton poikamies voi ottaa kissan, jota hellii ja rakastaa kuin omaa lastaan ja antaa sille hassun nimen -rakkaalla lapsella on monta nimeä. Mies voi myös päätyä isäksi - ja isoisäksi - myös uuden vaimon lapsille, vaikka näillä - jo biologiset isät olisi. Mistä tietää, vaikka uudet isät olisivat biologisia isiä parempia, hellempää ja rakastavampia?

Mitä isyys on? Se on yhteisiä hetkiä joella vaikkei saada saaliiksi muuta kuin roskakalaa, märkiä varpaita ja viluisia, väsyneitä lapsia. Se on makkaranpaistoa mökin takassa vaikka makkarat palaisivat karrelle putoaisivat tuhkaan ja maistuisivat liikaa sinapilta. Se on pieniä asioita, joita ei missään tapauksessa vaihtaisi pois: lasten halaukset ja hiljaiset kuiskaukset: "Minä rakastan sinua!" Rakkaus onkin avainsana: ilman rakkautta ei olisi lapsia eikä ilman lapsia - vaikka lainattuja - isiä.

Nykypäivän isä saa viihtyä lastensa kanssa, rakastaa ja huomioida heitä. Isän "rooli" on paljon laajempi kuin perheen elannon tuoja ja kurin ylläpitäjä, eikä se saa olla liian yksi-puolinen. Vanha sanonta: "joka vitsaa säästää, se lastaan vihaa" on harhaan johtava eikä pidä paikkaansa. Miten pahalta voikaan tuntua, kun huomaa tukistaneensa tai läimäyttäneensä lastaan liian monta kertaa, ja näkee pelon tämän silmissä. Miten syvälle voikaan sattua, kun kohottaa etusormea toruakseen vilkasta lasta, joka sävähtää ja kyyristyy lyönnin pelosta. Sitä niittää mitä kylvää. Joskus voi olla vaikeaa oppia pois vanhoista kotoa saaduista rooleista, joiden mukaan isä ei voisi leikkiä lastensa kanssa, mutta leikkiminen kannattaa: niin lasten kuin isänkin kannatta. Kasvaa tasapainoisia isiä ja lapsia.

JOKAINEN ISÄ ON JA SAA OLLA ERILAINEN, ei pitäisi kangistua kaavoihin ja rooleihin, joita yhteiskunta asettaa.

Ei isän tarvitse olla täydellinen. Ei edes Ihmemies, joka osaa kaiken ja on kaikessa hyvä. Isän ei tarvitse kaiken aikaa olla ja touhuta lapsen kanssa, harrastaa ja viedä joka paikkaan. Isien täytyisi oppia asettamaan itsensä lapsen käyttöön, olla vilpittömästi kiinnostunut ja kuunnella. Nykyaajan aikuisilla ei aina tunnu olevan aikaa kuunnella, ja jos isä ei kuuntele oppiiko lapsikaan kuuntelemaan? Koska sinä viimeksi kuuntelit, mitä lapsesi oikeasti sanoo?

Ihan pienetkin hetket isän tai isoisän kanssa vaikuttavat lapseen: onnellisten vanhempien lapset ovat onnellisia. Kiukuttelemalla lapsellesi saat kiukuttelua myös häneltä. Rakastamalla saat vastarakkautta. Haluamalla annat lapsellesi luvan halata.

Hyvää isänpäivää.

Eeva-Leena Tervonen

Veteraaniväki livolaisten vieraana

Livokas ry:n johto esitti kesällä Pudasjärven Sotaveteraaniyhdistykselle kutsun tulla vierailemaan Livolle loppukesän 2002 aikana. ”Teemana” oli tutustuminen Livon kylään, livolaisiin ja Livon kyläseuran, LIVOKAS RY:n toimintaan. Kutsu otettiin mielihyvin ja innostuneesti vastaan.

Vierailupäiväksi sovittiin yhteisesti lauantai 21. päivä syyskuuta. Neva-kivi oy:n sponsorioimalla ja Pekka Nevakiven ohjastamalla Luxus -bussilla lähdimme jo ennen puoltapäivää matkaan. Sää oli aurinkoisen leppoisa alkusyksyn sää ja tunnelman sen mukainen.

Menomatalla tutustuttiin Törmäsen Teuvon johdattamana Livojokivartta myötäilevän matkareitin varrella olevaan Livonkylän alueeseen.

Vierailumatkan pääkohteessa Livon koululla meitä oli vastaanottamassa Livokas ry:n johto, sekä lukuisasti kylän väkeä; vanhempia- ja ilahduttavasti myös nuorempia livolaisia.

Kyläpäälikkö Alpo Turpeinen toivotteli vieraat lämpimästi tervetulleiksi tutustumaan Livoon ja livolaisiin. Hän esitteli vireästi ja ansiokkaasti toimivan kyläseuran toimintoja ja aikaansaannoksia. Veteraaniväelle suunnatun vierailukutsun merkittävänä vaikuttimena hän esiin toi kunnioituksen ja arvannon osoituksen veteraani sukupolven kuuden vuosikymmenen takaisiin suorituksiin ja ponnistuksiin isänmaan vapauden säilyttämiseksi ja sen jälkeiseksi hyvinvointiyhteiskunnan rakentamiseksi. ”Emmehän me koskaan ehdi niitä teille täysin korvaamaan.”

Livon emännät (ja isännätkin) olivat varustaneet runsaan ja maukkaan ruokapöydän, jonka antimia nautittiin ja ihasteltiin; niin vieraat kuin isännätkin. Livolaisten mieskuoro esitti meille reipasta lauluohjelmaa Anni-Inkeri Törmäsen säestämänä.

Niemen Einon extempore-esityksenä saimme kuulla varmaan jo lähes kaikkien meidän mielistä unohtuneen, nimettömäksi jäävän jatkosodan aikaisen haikean-sävyisen laulelman. Esitys kyllä upposi yleisöön.

Sota-aika oli raskasta menetysten aikaa myös Livon kylälle. Teuvo Törmänen esitteli Aimo Karvosen v.1984 laatiman matrikkelin pohjalta viime sodissa (1939-1945) kaatuneet livolaiset sankarivainajat. Talvisodassa meni 3 miestä, jatkosodassa 18 ja lapin- sodassa 1. Leskiä heiltä jäi 8 ja sotaorpoja 32. Uhri oli todella raskas.

Koko pitäjän osalta todettiin, että viime sotien aikana yli 2500 pudasjärveläistä miestä puki ”sotisovan” ylleen. Yli 400 heistä kaatui. Kotiin palasi n. 2000 miestä. Tänäpäin heistä elää Pudasjärvellä alle 200 miestä, muualla kotimaassa alle 50 ja ulkomailla tiettävästi 5. Kentälle jäi 84 pudasjärveläistä sankarivainajaa, osa heistä menehtyi Neuvostoliiton vankileireillä. Sotavankeudesta palasi 11 veteraania. Nyt he ovat jo kaikki kuolleet.

Sotaveteraaniyhdistys toimii pudasjärveläisveteraanien henkisen ja aineellisen veljesavun yhdyselimenä. Toiminta painottuu virkistykseen, kuntoutuksen, yhdessäolon ympärille. Retkiäkin tehdään mutta pidemmät retket ovat jo ymmärrettävästi jäämässä vähemmälle. Jäseniä yhdistyksessä on noin 300, joista kannattajajäseniä (ei veteraaneja) 92.

Paavo Kurttila

Pudasjärvellä on noin 160 rintamapalvelutunnuksen omaavaa naisveteraania, joista myös huomattava osa on jäseninä veteraaniyhdistyksessä.

Vieraiden puheenvuorossa yhdistyksen puheenjohtaja Paavo Kurttila välitti meidän vieraiden kiitokset todella lämminhenkisestä ja myönteisestä yhdessäolopäivästä. Hän toivotti menestystä ja edelleen hyviä tuloksia korkealle arvostettavassa kylänkehittämistoiminnassa ja kartutti Livon kyläkirjastoa Eino Riekin uudella kotiseutukirjalla ”Ikimuistoja ja pieniä pakinoita Pudasjärveltä.”

Iltapäivä kului pitkälle kahvittelun, seurustelun ja ”talo-oon” tutustumisen merkeissä. Tehtiin vielä pieniä heräteostoksia ja sitten olikin jo aika hyvästellä isännät ja asettautua autoon. Teimme vielä pikku pyrähdyksen joen taakse Pertunharjun puolelle ja Livon vanhan tien kautta pikitielle. Sitten auton keula kohti Kurenalustaa.

Teuvo Törmänen

Vierailulla vanhainkodilla

Olimme muutama vuosi sitten vierailleet vanhainkodilla maatalousnaisten puolesta, joten vanhainkodilta soitettiin, että olisiko mahdollista järjestää taas vierailu- ja virkistyspäivä.

Aloimme koota joukkoa kasaan ja kertyihän meitä kolmisenkymmentä. Maila keräsi kantele- ja runoporukan kasaan ohjelmaa varten. Pertun Aaro oli meillä kuskina.

Saavuimme hyvissä ajoin vanhainkodille jossa odoteltiin meitä. Oli suuri joukko vanhuksia jo odottelemassa hoitajien kanssa. Vanhainkodin johtaja oli meitä vastaanottamassa.

Anni-Inkerin tervehdys aloitti vierailun jonka jälkeen oli yhteislaulun aika. Terttu vei maatalousnaisten tervehdyksen, tuliaisina oli leipäjuustot, kakkuja ja kahvipaketti. Kantele-ryhmällä oli soittoa ja runoesitys, joka on aina yhtä herkkä ja sykehdyttävä. Naava-Urpolla oli Livolta videositys, ja lopuksi oli yhteislaulua ja kahvittelua. Seurustelimme ja vierailimme osastolla katsomassa tuttuja.

Kyllä mekin nautimme vierailusta ja varmaan taas käymme uudestaan. On niin mukava aina lähteä mukavalla porukalla reissuun.

Kiitokset mukana olleille ja mukavaa joulun odotusta

toivottelee Ulla

Muisteluilta Livon koululla

Oli kaunis perjantai-ilta, kun kokoonnuimme katsomaan Naava-Urpon ottamia kuvia Livon koululle. Urpo esitteli videolla olevia kuvia vuodesta 1988 lähtien eli noin 14 vuoden takaa. Tuoreimmat välähdykset nähtiin pyöräretkeltä, ruskaretkeltä ja kesäpäivältä 2001. Kyllä Livojoki on kaunistu virtoineen ja rantoineen.

Livolla on ehtinyt tapahtua monenlaista kylätoimintaa näinkin pitkältä ajalta. Kaikissa tapahtumissa oli väkeä runsaasti. Koululle oli järjestetty äitienpäiväjuhlia, seuroja ja entisten koulun oppilaiden tapaamisjuhla ja samalla koulun lakkautus. Joidenkin tapahtumien yhteydessä oli järjestetty erilaisia kilpailuja, esim. tikanheittoa, naulanlyöntiä, saappaanheittoa, ukontyöntöä kottikärryillä ja tämän kaiken mukavan lisäksi makkaran paistoa ja hyvän kahvin lisäksi maukkaita lättyjä.

Kyllä Livolla on ollut mukavaa toimintaa mukavien ahkerien ihmisten touhutessa. Oli kuvia perunannostosta jossa lapsetkin oli ahkerasti mukana työssä. Kuvissa näkyi hirvikämpän rakennus puuhista ja monista talkoohommista.

Syksyn koittaessa alkoi hirven metsästys. Oli mielenkiintoisia kuvia miesten toiminnoista. Metsässä oli leveitä ojaia joiden ylitys tapahtui puita pitkin, jotka oli laitettu yli ojan. Osalta miehistä tapahtui ylitys kävellen. Varovaisimmat miehet kontata mykrittivät ojaan ylittäessä ja hyvinhän se onnistui. Kyllä täytyy sanoa, että hirvenmetsästys ei ole laiskojen miesten hommaa.

Livolla on ahkeria ihmisiä, uskaltavat tarttua työhön kuin työhön ja siellä tapahtuu. Näistä kaikista näkemistä kuvista kuvastuu, että kylällä on hyvä yhteenkuuluvuuden henki. On ollut mukava olla mukana näissä kylätapahtumissa. Mökkiläisiääkään ei ole unohdettu.

Hyvää joulua ja terveyttä Teille kaikille kyläseuran puuhanaisille ja -miehille.

Näitä muistellen

Täällä se kuule sielu lepää...

Kalastus on aihe, josta saa todellakin minun päästäni jatkokertomuksia kertomuksien jälkeen. Kalastus on perintöä isältä tyttärelle. Joskus ylpeänä kuulin, kun isä sanoi eräälle tutulle, että toivoi kalakaverikseen poikaa silloin kauan, kauan sitten, mutta parempaa kalakaveria ei olisi voinut saada kuin minut. Lienen ollut yhtä innostunut kalastuksen nikseistä kuin isänikin ihan polvenkorkuisesta saakka. Harristaminen oli ensimmäinen tutustumisen kohde Oikeaan kalastamiseen, sitten tulivat mukaan myös tonkoreissut, jotka jätän myöhemmäksi, sillä jatkokertomukset ovat kirjailijoiden piirissä tosiaan muotia.

Muistan elävästi ensimmäisen ”oikean” kalareissun isän kanssa koskelle. En ollut läheskään kouluikäinen, vaan kiinnosti kovasti virveli ja kelat ja varsinkin isän kalastusvälineiden huoltotoimet. Kun hän satoi perholitkaa, tai vaihtoi kelaan uutta siimaa. Mukanahan siinä piti olla, vaikka kaikkea ei niin ymmärtänytkään. Isä huomasi pian innostukseni. Eräänä päivänä minulla oli sitten isän vanha musta vapa ja minulle sidottiin oikea perholitka, johon tuli tietenkin pienempi koho ja pari perhoa, kela oli musta umpikela. Se oli kuitenkin oikean kalamiehen väline, ja minä pääsin ensimmäisen kerran oikeasti kalastamaan.

Nyt ei ollutkaan kysymys salakkien onkimisesta lahen rannalla, vaan isojen kalojen saalistamisesta; se se vasta seikkailu olisi. Ensimmäinen heitto koskeen, ja kala tarttui heti kiinni. Vedin sen hirveää vauhtia ja suorinta tietä rantaan. Ja olin niin ylpeä saaliistani, että olin ratketa liitoksistani----vaikka se oli pikkuruinen ahven!

Sain heti arvokkaita neuvoja ja niksejä kalastamiseen. Miten heitettiin perhoja hieman kosken alavirran suuntaisesti, miten annettiin hiljalleen lipua virran mukana kohoa seuraten. Ja todellakin pian se, miten saalis, silloiset isot, todella isot harrit saatiin rantaan asti, ja vielä kuivalle maalle. Siinä oli tietenkin opettelemista. Pyrin ensin hädissäni kelaamaan vastavirtaan minkä kerkesin ja väkisin uittamaan kalan rantaan, tai oikeammin lähelle rantaa. Sen jälkeen kauhea riuhtaisu, ja kala oli yleensä iloinen päästessään pakoon.

Pian opin kuinka harri kuljettiin kalan suuntaan hiljalleen kelaten siimaa. Harri ujutettiin rantaveteen ja veden ja maan suuntaisesti tavallaan ”uitettiin” maalle. No, niin pienenä tyttönä tuli usein hätä käteen, kun harrit tosiaan olivat siihen aikaan hurjan suuria. Minä meinasin monta kertaa uida mukana koskessa, ja isän oli autettava lukemattomia kertoja harjus kuivalle maalle. Niitä kalaniksejä ei niin vain unohda. Oli perhot kesälle ja syksylle, kaikelle erilaiset. Oli vuodenajasta kiinni, missä kohtaa koskea kala liikkui. Oli ilmoista kiinni, miten vieheitä käytettiin.

Mutta oli myös paljon ”syvempää” kalafilosofiaa. Ensi alkuun väsyin hyvin äkkiä. Meidän kalareissut eivät aina jaksaneet kiinnostaa niin kauan kuin isän kalaonni kesti. Niinpä istuskelin rantakivellä ja liottelin kumisaappaita vedessä. Ja odotin---että päästäis kotiin.

Se filosofia, kalastamisen autuus, tuli vasta myöhemmin, ei vielä silloin 35 vuotta sitten. Kun eräänä kesäöisenä tyynenä hetkenä seisoin ylävirralla, katselin, kun perholitka hiljaa lipui virrassa ja isä seisoj alempana kosken rannassa, sanoin, että kun yksin hiljaa seisoo, alkavat ajatukset ahdistaa ja kiertää kehää. On aikaa miettiä omia asioita. Isä sanoi siihen sanat joita en unohda koskaan: kuulehan täällä se sielu on aina levännyt ja täällä se lepää. Oikeastaan se olikin hyvin totta. Kun ei keskittynytkään omaan itseensä, vaan katsoi ylös puiden yläpuolella kuullottavaa aurinkoa, kosken yllä parveilevia itikkaparvia, pääskysien kisailua pitkin joen yläpuolta ja syksyisin sitä valtavaa tunnetta, kun näki kuinka harri alkoi hyppiä ja loiskia ilmassa illan pimetessä. Kun keskittyi siihen, huomasi, miten luonto antoi, ei ottanut, miten Luoja oli antanut ihmiselle paikan rauhoittua ja nauttia Kättensä töistä.

Silloin, niin kuin sanotaan ”vanhoina hyvinä aikoina” kalaa oli runsaasti, kalamiehiä vähän ja saaliit tosiaankin melkein aina taattuina. Uiton perässä oli uskomatonta mennä kalastamaan. Kun ”hännät” olivat hävinneet mutkan taakse, menimme me koskia alas ja kalaa tuli kantaa asti. No siitä tuleekin sopivasti mieleen se, että kyllähän kalaa sai, vaan eihän sitä kalamies saanut kehua. Meillä oli melkein aina reppu ja muovipussi mukana. Siinä oli vain

vikana se, että kesäkuumalla oli lähdeittä välillä kotiin hyvälläkin saaliin saannilla, kun kalat tahtoivat kuumua pussissa. Ja kuka nyt jatkuvalla syötöllä perkkamaan rannalla jouti, kun kalaa tuli, niin että lappoi vaan mene-

mään. Pienempänä en jaksanut lähteä enää takaisin yöllä koskelle, isä meni silloin vielä yksin uudemman kerran. Vaan kun sitten keksittiin, että otetaan kylmäpatruunoita kylmälaukkuun ja laukku koskelle matkaan. Oli siinä kerrankin naurussa pitelemistä, kun saavuttiin koskelta iltamyöhään laukku piripinnassa kaloja (isoja kaloja). Kylmälaukku varmasti painoi, vaan annas olla kun eräs isäntä saapui rantatiellä vastaan laukku alkoi isän kädessä heilua kuin olisi tyhjääkin tyhjempi. Isäntä kysyi tietysti, söikö se kala. Isä siihen, että kyllähän tuo jonkin verran. Minä kahtelin puiden latvoja ja välillä potkiskelin lantakasoja tiellä. Että jonkin verran. Se ei ollut valhe, se oli kalamiesten kieltä: ainahan ne sanoo, että kyllähän tuo jonkin verran söi....

Monta kertaa sitä porkkailtiin koskissa ihan puolipukeissa, kun perholitka tai vilikka jäi kiven koloon keskelle jokia. Jossakin koskessa oli sellainen voima, että sitä on edes vaikea kuvitellakaan. Se on viedä aivan mennessään kumisaappaineen ja tukiseipäineen. Vaan ainahan sieltä koskesta saattoi löytyä tuliaisikiäkin; kalastusvälineitä sellaiselta, joka ei ollut viitsinyt kahlailla. No sähkölangoille olikin sitten vaikeampi mennä. Sinne ei kyllä edes yritetty, vaikka niissäkin roikkui kaikenlaista arvokasta viehettä.

Uskomattomin harrireissu tehtiin, saapi tuon sanoa ääneenkin, Saarikoskelle. Oli alkukesän öitä ja kala oli syönyt mukavasti muilla koskilla. Isä ehdotti, että hän tietää aivan varman paikan ja varman saaliin tähän aikaan ja tähän paikkaan sopivaksi. Mulla olis jo väsyttänyt, kävely koskille oli aina se ikävin juttu, muka oli niin pitkä matka. Isä oli silloin varma, että kalaa saadaan. Ja sai minut tietenkin houkuteltua mukaan vielä yhdelle koskelle. Isä neuvoi heti padon läpi kuljetuamme kosken alussa, että nyt sitten kala on tosi rannassa. Minä jäin heti yläjuoksulle, en näet tiennyt yhtään taktiikkaa! Vaan sain kalaa ihan mukavasti. Aloin kuitenkin ihmetellä, että alajuoksulla pusikot heiluivat niin tiheään tahtiin, että jotakin hämärää siellä täytyi tapahtua. Lähdin hissukseen menemään alas päin ja tuijotin suu auki, kun isä repi pusikkojen keskellä puolen metrin päästä rannasta aivan uskomattoman kokoisia harreja. Minä menin ensimmäiselle hie-

ka-aukealle, jonka löysin isän jälkeen, ja sain hiljaa lausutun ohjeen, että rannan tuntumasta, tyttö rannasta!

Ensimmäinen heitto: kaksi metriä ja perhoon tarttui sellainen vonkale, etten voinut uskoa silmiäni. Sama tahti jatkui läpi yön. Isoja kaloja oli valtavasti ja lähes kaikki rantavedestä. En ymmärtänyt jujua silloin, en ymmärrä vieläkään-----vaan silloin kylmälaukku aamun sarastaessa liikkui perin verkkaisesti.

En mielelläni kalastanut vilikoilla. Ne jäivät pohjaan ja isää harmitti. Paremminkin vilikka kalasti minut kerran, kun autoin isää saamaan ison taimen kuivalle maalle. Isä tiesi heti, että nyt tais tapahtua jotakin. Kysyi, kävikö pahasti. Minä nostin kalan ja käteni ilmaan, että irrotahan ensin tuo kala ja katkase siima niin, voitais vaikka ihastella käteeni tarttunutta hopean ja mustan kirjavaa viehettä. Se taisi olla kalareissuista ainoa, kun isä säikähti puolestani oikein pahasti. Vaan eihän siinä mitään hätää ollut. Koukku oli sopivasti mennyt peukalon ja etusormen välisestä lihaksesta läpi. Siinä se komiasti roikkui kädestä, kun käveltiin autolle. Isä huolehti, ja minä sanoin, ettei ole ihan mittää hättää. Ei käy edes kiipeää. Vaan kotireissu siitä tuli, vaikka saalista olisi tullut. Oikeastiaan ei me päästy edes kotiin saakka, kun isä ei omistanut sivuleikkureita. Ei muuta kun Ossuuskaupasta kysymään, josko heillä olisi leikkurit. Saatiin onneksi lainaksi sellaiset Rajamaan Ullalta. Isä katkaisi koukun väkäsän ja sanoi, että itse saat kyllä ottaa koukun pois. Minä vaan, että helppo homma. Kotona laitettiin vähän puhdistusainetta turvonneeseen koukunreikään, laastari paikalleen ja uudestaan koskelle.

Tänä päivänä meillä on isän kanssa kunniapaikalla kultaiset muistot kalareissuistamme ja ----sivuleikkurit.

Jokimaan Marjukka

Livokkaan kulttuurikuulumisia

Perjantaina 27.9. vietettiin Livolla Illikaisenkosken eli Pistelinkosken rannalla juhlalliset sahan ja myllyn muistomerkin avajaiset. Avajaiset aloitettiin Kymmenen virran maa -laululla, jonka jälkeen Livokas ry:n puheenjohtaja Alpo Turpeinen kertoi muistomerkin synnystä.

Muistomerkki rakennettiin JoMMan rahoittaman Eletäänhän sitä nyttäni -kylähankkeen viimeisimpinä toina. Muistomerkki koottiin kylällä hajallaan säilyneistä sahan ja myllyn osista. Historiatietoa koottiin opastetauluun, josta kaikki kyläläiset ja matkustavaiset voivat niitä opiskella. Saha ja mylly tuhoutuivat tulipalossa vuonna 1938.

Avajaisissa Niilo Kokko esitteli taulussa kerrottua laajemman historiakatsauksen, jossa kertasi useammankin livolaisen myllyn sijaintia. Nykyisin Pudasjärvellä kasvatettava leipävilja täytyy jauhattaa Pudasjärven ulkopuolella, esimerkiksi Yli-Iissä tai Kiimingissä, kun Livollakaan ei ole yhtään toimivaa myllyä.

Lauantaina 28. syyskuuta alkoi sitten se kauan odotettu hirvenmehtuu. Samalle päivälle osui myös Livon seurojentalon ja hirvikodan puoleen väliin rakennetun huussin avajaiset. Huussin ovat rakentaneet yhdessä Livon metsästysseura ja Livokas ry.

- Kun ne tuolla muualla maailmassa vihkivät käyttöön hienoja kulttuuritaloja, ja me olemme Kalevasta lukeneet, että olemme Livolla vähempäänkin tyytyväisiä, niin tässä on mukava vihkiä käyttöön uusi huussi, aloitti puheensa Livokas ry:n puheenjohtaja Alpo Turpeinen.

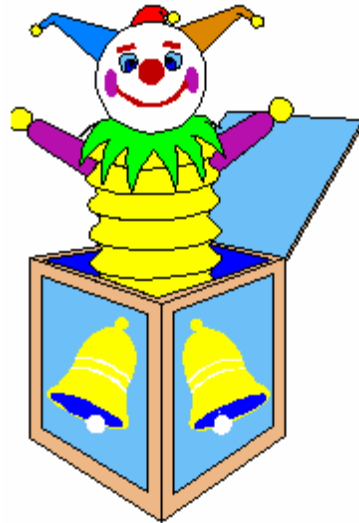
- Vaikkei sinne monesti mennä hymyssä suin, palataan sieltä kuitenkin nautinnollinen hymy huulilla.

Hernekeiton syönnin jälkeen hirviporukan johtaja Kalle Perttu ja Alpo Turpeinen katkaisivat huussin oville viritetyn nauhan, ja ensimmäiset pääsivät huokaisemaan helpotuksesta. Kyläläisiä kehoitettiin käyttämään huussin tarjoamia palveluita aina tarpeen mukaan. Pimeääkään ei tarvitse pelätä, sillä valot on huussiin vedetty.

Anni-Inkeri Törmänen

L A S T E N
N U R K K A

KILPAILU KAIKILLE LAPSILLE;

Piirrä meille mitä sinä harrastat.

Palkinnoksi arvotaan kaikkien piirtäjien kesken lasten

Livokas t-paita. Tuo piirrustuksesi Livon koululle tai

lähetä se 30.01.03 mennessä osoitteeseen;

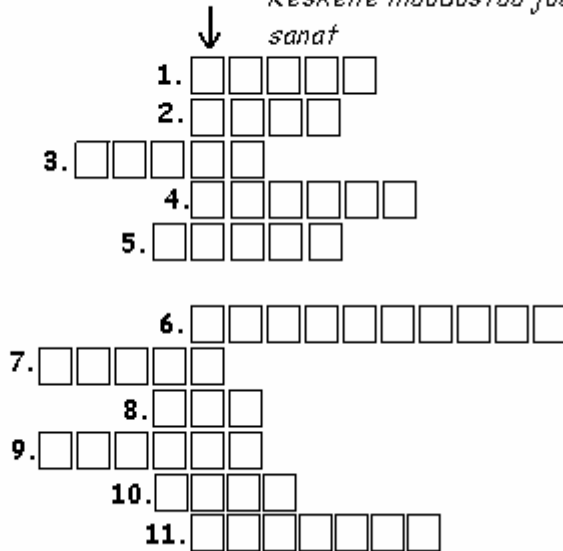
Livokas ry, Kirsiojantie 31, 93220 Livo

Vihjeet

1. kummitus
2. eka numero
3. hattara taivaalla
4. sanko
5. tuikkii pimeässä
6. ripustetaan koristeet
7. pyöree ja pomppii
8. juusto taivaalla
9. suojelija jolla siivet
10. sillä ajetaan
11. paistaa lämpimästi

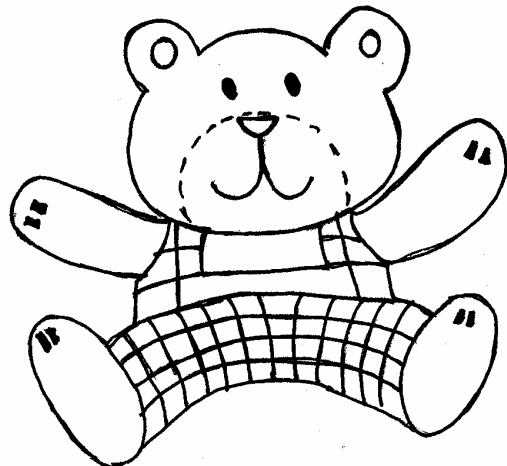
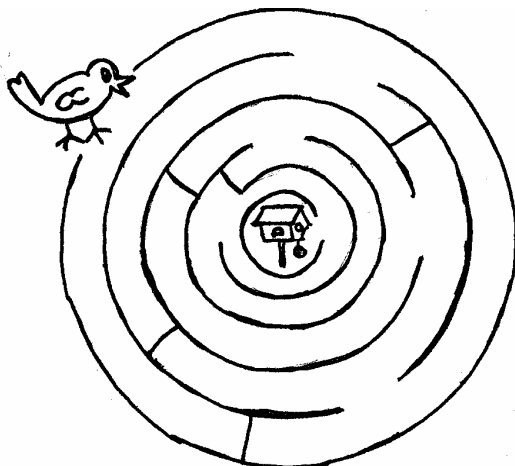
RISTIKKO

Keskelle muodostuu jouluiset
sanat

AUTA LINTUA LÖYTÄMÄÄN TIE RUOKINTAPIKALLE

VÄRITÄ

Kioskin kuulumisia...

Vaikka kesälomalaiset lähtivätkin ja jättivät ammottavan aukon koulun palveluiden käyttämiseen, olemme silti saaneet nauttia kioskin ja tietotuvan antimista.

Marraskuun viimeisellä viikolla kävin taas Oulun tukusta tavaraa kioskiin myytäväksi. Joulusuklaat voi nyt hankkia halvemmalla Livolta kuin Kurenalta. Samoin on myös monien muiden tuotteiden kohdalla. Vaikka kioski -nimi saattaa vaikuttaa siltä, että kaupassamme olisi kallista, niin se ei läheskään aina pidä paikkaansa.

Livokas onkin tavoittelemassa vain kyläläisten hyötyä: Mahdollisimman edullisia elintarvikkeita ja kotitaloustavaraa, ja katehan tulee jokaisen kyläläisen hyväksi yhteisen yhdistyksemme kautta.

Kun kylällä toimivat yhdistykset tai yksityisetkin kyläläiset ovat järjestämässä isompia pitoja, niin kannattaa kysyä kioskista seuraavaa mahdollisuutta käydä tukusta edullisia tukkupakauksia.

... ja tietotuvan

Tietotuvalla Tomi on tehnyt Livolta otetuista valokuvista kalentereita vuodelle 2003. Valittavana on kaksi erilaista versiota. Lisäksi on mahdollista teettää omista kuvista aivan omituinen kalenteri. Näillä voit jouluna ilahduttaa ketä tahansa Livoon tai omiin kuviisi liittyvää ihmistä.

Tietotuvalla on kaikki laitteet kyläläisten vapaasti käytettävissä kulukorvausta vastaan.

Anni-Inkeri

KIOSKIN, TIETOTUVAN JA KIRJASTON AUKIOLOAJAT:

MA – PE 12.00 – 18.00

LA 10.00 – 18.00

SU suljettu

Kirjasto

Kirjasto toimii kioskin aukioloaikoina koululla keskiluokassa. Kirjastosta saa lainata kuka tahansa kirjoja, kasetteja ja CD-levyjä. Laina-aika on kuukausi. Laina-ajan ylittämisestä ei ole määrätty rangaistuksia, joten toivomme, että jokainen lainaaja noudattaa laina-aikaa. Lisäksi kirjastossa voi lueskella lehtiä ja pelata koulun pelejä sekä tutustua kouluaikojen oppimateriaaleihin. Materiaalista voi kopioida esim. koulutehtäviä kotiin harjoiteltaviksi.

Lainaatiedot kirjataan kirjastossa olevaan vihkoon. Palautettavat kirjat jätetään kirjastossa olevaan palautuslaatikkoon, josta kirjastonhoitaja ne järjestee takaisin oikeille paikoille hyllyyn.

Livokas ry ottaa edelleen vastaan lahjoituksia kirjastoon. Voit tuoda vanhat tai tarpeettomat kirjat, lehdet, videofilmit, levyt, kasetit, cd-levyt ja tietokonepelit, niin pistämme ne hyllyyn kyläläisten ja mökkiläisten lainattaviksi. Kirjastossamme on jo yli 1 400 kirjaa! Siitä suuret kiitokset kaikille lahjoittajille!

Kirpputori

Voit tuoda tarpeettomat vaatteesi ja tavarasi meille myyntiin, niin myymme ne puolestasi. Myyntipaikkoja on 10 ja niistä jokainen sisältää pöydän, hyllyn, tuolin ja vaatetangon hengareineen. Tilaa löytyy myös hieman huonekaluille sekä muille isommille tavaroille.

Saat myyntipaikan kahdeksi viikoksi (ma - la). Jos pöytään ei ole varauksia jälkeesi, voit pitää halutessasi tavaroitasi myynnissä toisetkin kaksi viikkoa. Myyntipaikasta maksat vuokraa vain 10 % myynnistä. Eli jos et myy mitään, et myös maksa mitään.

Jos vapaita pöytiä löytyy, niin voit myös vuokrata pöydän vain päiväksi tai kahdeksi ja tulla itse myymään tavaroitasi. Vuokra on tällöinkin sama: 10 % myynnistä.

Halutessasi voit myyntiajan jälkeen lahjoittaa myymättä jääneet tavarasi ja vaatteesi Livokas ry:lle.

Suoramyynti

Suoramyyntiin voit tuoda uusia tuotteita, esim. käsitöitä, leivonnaisia sekä kasvattamiasi juureksia ja vihanneksia. Suoramyyntiin tuomillasi tavaroilla ei ole aikarajaa, kunhan muistat vain huolehtia, että myytävät tuotteesi ovat tuoreita. Myyntipaikasta maksat vuokraa 10 % myynnistä.

Suoramyyntin tilityspäivät sekä kirpputorin vaihto- ja tilityspäivät ovat talvella 2003: la 28.12., la 11.1., la 25.1., la 8.2., la 22.2., la 8.3., la 22.3., la 5.4.

Lisätietoja sekä varauksia kirpputorille ja suoramyyntiin voit kysellä Minnalta (040-5049 663).

**Kannattaa tulla kauempaakin tekemään
edullisia löytöjä!**

**KIRPPUTORIN JA SUORA-
MYNNIN AUKIOLOJAT:**

MA - PE 12.00 - 18.00

LA 10.00 - 18.00

SU suljettu

Kioskin, suoramyyntin, kirpputorin, kirjaston ja tietotuvan jouluiset aukioloajat

ma 23.12. klo 12 – 18

ti 24. 12. klo 10 – 12, päivystys klo 18 asti puh. 0400-243 142

ke 25.12. ja to 26. 12. suljettu

pe 27.12. klo 12 – 18

la 28.12. klo 10 – 18

ma 30.12. klo 10 – 18

ti 31.12. klo 10 – 12, päivystys klo 18 asti puh. 0400-243 142

ke 1.1. suljettu

to 2.1. klo 10 - 18

Matkailuasiasia

Livojokivarren asukkaat sekä Syötteen ja Siuruan väet ovat ajatelleet alkaa yhdessä tuottamaan erityisesti matkailijoille tarkoitettuja palveluja. Syötteellä kulkee nykyisellään noin 400 000 kävijää vuosittain. Syötteellä ei riitä ohjelmaa tarpeeksi kaikille lomapakettia haluaville, joten markkinarako on olemassa. Livo ei ole Syötteen matkailijoille ollenkaan liian kaukana esim. luontomatkailua ajatellen. Syötteen väki odottaa innolla, mitä tarjottavaa livolaiset ovat valmiit tarjoamaan.

Livokas ry yhdistyksenä on ollut aktiivinen tässä asiassa osallistumalla Suvannon koululla syksyllä 2002 pidettyyn aloituspalaveriin, ja järjestämällä järjestyksessä toisen palaverin Livon koululle lokakuussa. Tähän toiseen palaveriin tuli jo yrittäjiä tai yrittäjiksi aikovia Sarakylästä, Kouvalta ja Taivalkoskelta. Livokas ei yhdistyksenä aio sitoutua tuottamaan matkailupalveluita, mutta näkisi mieluusti jonkun tai joidenkin livolaisten ottavan nyt onkeensa ja aloittavan matkailualalla. Livokas pyrkii tukemaan yritys-idean saanutta mahdollisuuksiensa mukaan. Alun ei tarvitse olla mitään suurta ja ihmeellistä. Kunhan vain pikkuinenkin rahavirta saataisiin tuolta alalta kylälle virtaamaan. Osaavia kyläläisiä kyllä löytyy.

Seuraava matkailupalaveri pidetään Kouvalla Piipposen pirtillä ke 18.12.2002 klo 18. Sinne ovat kaikki matkailuasiasta kiinnostuneet tervetulleita. Mukana on myös Oulunkaaren seutukunnan matkailunvirittäjä Heino Kuha, jonka johdolla yhteistyötä on tarkoitus saada aikaan. Nyt on siis harvinaisen hyvä tilaisuus päästä asiassa aikomusta pidemmälle.

Livokkaan puolesta Anni-Inkeri

Hierontaa

Tammi-maaliskuun hierontapäivät:

7. - 8.1.2002	Tiistai-keskiviikko
21. - 23.1.2003	Tiistai-keskiviikko-torstai
10. - 12.2.2003	Maanantai-tiistai-keskiviikko
27. - 28.2.2003	Torstai-perjantai
13. - 14.3.2003	Torstai-perjantai
27. - 29.3.2003	Torstai-perjantai-lauantai
14. - 15.4.2003	Maanantai-tiistai
28. - 29.4.2003	Maanantai-tiistai

...aika kuluu tosi nopeasti ja kohta on jo vuosi 2003! Kiitos kaikille kuluneesta vuodesta.

Niin ja semmoista piti mainita, että vuoden alusta on mahdollista saada vatsan alueen hierontaa joka auttaa suoliston toimintaa. Tällöin kevyillä hierontaotteilla pyritään mekaanisesti ärsyttämään ja kiihdyttämään suoliston omaa toimintaa ja edistämään suolessa olevan massan kulkeutusta eteenpäin. Hieronta-aika vaihtelee hieman riippuen vatsan/suolen tukkoisuudesta. (10-30 min.)

Että tämmöistä uutta.

Hyvää ja rauhaisaa joulua toivottaa Anne

Ilmoitustaulu

- ✓ Seuraava Livon Sanomat ilmestyy huhti - toukokuun vaihteessa. Jos haluat kirjoituksesi yms. lehtemme toimita se Tietotuvalle tai Minnalle maaliskuun loppuun mennessä. Jos Sinulla on jotain kysyttävää, ota yhteyttä Minnaan.
- ✓ Puuttuuko Sinulta vielä joululahjoja läheisillesi? Vai ovatko lahjaideasi vähissä? - Tule ostoksille Livon koululle! Täältä löydät suoramyynnistä monenlaisia edullisia ja kauniita lahjaideoita. Myös Livokkaan hienoja paitoja sekä kalentereita vuodelle 2003 on vielä myynnissä!
- ✓ Tietotuvalla on tietokoneella jälleen uusia kuvia tapahtumista katseltavaksi ja vaikka itselle tulostettavaksi. Tule tarkistamaan, oletko päässyt kuvaan...
- ✓ Kaikki, joilla tekee mieli katuvaloja Livolle ja haluavat tehdä jäälyhtyjä, niin tehdään kukin tykönämme jäälyhtyjä ja sirotelkaamme niitä omille tienoillemme. Jos intoa riittää yli oman tarpeen, saapi lyhtyjä tuoda Keski-Livon tienvarsille niin, että saisimme vanhan Livon tien valaistua ja lisäksi Kirsiojantietä niin pitkästi kuin suinkin.

Asetetaan tavoitteeksi, että jouluaattona klo 14 olisi kaikki valmista ja jouluyöksi valot valmiina.

- ✓ *Elettiinhän sitä ennenni – Livon kylän neljä vuosisataa* –historiikkikirjan uuden painoksen tilauslistaan ei ole tullut vielä kuin muutama nimi. Tarvitsisimme niitä lisää, sillä kirjan tilaaminen sekä hinta riippuu tehtävien tilauksien määrästä:

▪ 50 kpl	41 € (246 mk)
▪ 100 kpl	27 € (163 mk)
▪ 150 kpl	22 € (132 mk)

Jos olisit kiinnostunut hankkimaan kirjan, ilmoittele Livon kioskille tai sähköpostitse osoitteeseen: livokas@luukku.com

Palveluita:

Maan-, soran- ja puunajoa, lumitöitä

Yrjö Perttu 08-836 641, 0400-917 950

Sisustus(laatoitus)- ja kirvesmiestyöt, puunajo, polttopuuta

Jarmo Puhakka 08-836 646, 0400-805 601

Kaivuri- ja lumityöt, taksi, polttopuuta

Urpo Perttu 08-836 629

Poronlihaa

Eero Niemi 08-836 622, 040-511 9266

Rakennuspiirustukset (mökkit, saunat, asuinrakennukset)

Eero Niskasaari 08-836 616, 0400-243 158

Hiusten leikkaus, yrttien taimia

Anni-Inkeri Törmänen 08-836625, 040-545 7162

Sahaus, puutavara, polttopuut, muhat, puunajo

Kauko Juutinen 08-836 645, 0400-294 454 Tarmo Tolonen 08-836 617

Mullinlihaa, traktorityöt

Pekka Törmänen 08-836 619, 040-535 5834

Livojoen leirintä

Martti Nissi, Ranuantie 1405, 08-836 675

Mansikoita, perunoita

Hannu Nissi 08-836 667

Pitopalvelua

Aarne Vähäkuopus 08-836 643

Autoremonttia, savulohta

Alpo Turpeinen 0400-243 142

LVI- työt

Urpo Uusi-Illikainen 08-836 601   Jukka Uusi-Illikainen 08-824 269   Esa Uusi-Illikainen 0400-697 176

Mansikoita, varhaisperunaa

Niilo Kokko 08-836628

Leivonnaisia, kakkuja

Ulla Salmela 040-526 1897

Saha- ja höylätavaraa, polttopuuta

Arvo Laakkonen 040-5491348, 08-836636

Hierontaa

Koulutettu hieroja Anne Puhakka 040-592 3292

Livolla tapahtuu:

Jouluhartaus	La 21.12.	klo 18	hirvikodalla
Rauhanyhdistyksen lauluseurat poikkeuksellisesti	La 22.12.	klo 17	
Uuden vuoden vastaanottajaiset <i>voi ottaa omat raketit mukaan</i>	Ti 31.12.	klo 22	hirvikodalla
Kuutamohiihto	La 15.2.2003	klo 18	koululta
Pilkki- ja hiihtokilpailut	La 22.2.2003	klo 12	koululla
Hiihtoretki uudelle moottorikelkkareitille + talkoot	Su 2.3.2003	klo 10	
Hiihtoretki pääsiäisen välilauantaiksi	La 19.4.2003	klo 10	
Hiihto- ja lasketteluretki Syötteelle	Su 27.4.2003	klo 9	koululta
Rauhanyhdistys järjestää lauluseurat joka kuukauden 2. sunnuntai klo 17.00 Livon koululla			
Kylän ilmoitustauluja kannattaa seurata koko ajan, sillä tapahtumia voi tulla lisää!			

*Rauhallista Joulua 2002
ja
Reipasta Uutta Vuotta 2003,
toivottaa Livokkaan tontut*